

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Postcheckrekening N° 3185.22

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

OVER RUILVERKAVELING

INLEIDING.

Sedert jaren stelt zich ook hier te Lande het probleem van een betere indeeling der gronden, en alhoewel in al de naburige Staten hieromtrent oude of recente wetten bestaan, is het bij ons gebleven bij schuchtere pogingen, en hoe belangrijk het vraagstuk ook weze, is het nochtans tengevolge van verscheidene economische en politieke omstandigheden onopgelost gebleven, ja zelfs heelemaal verwaarloosd, dan wanneer, tegenwoordig, in ontelbare Ministerieele programmas, openingsredenen, enz., groote beloften gedaan worden aan de landbouwers, dat de Regeering zich speciaal met hunne belangen zal bezighouden. Meestal bepaalt de zaak zich echter tot beloften van uitroeiing van coloradokever, insputingen tegen mond- en klauwzeer of tot noodeloze contingenteringen, die dan weer andere lagen der bevolking schaden. Een grondige verbetering door een betere en rationeële indeeling der gronden, werd echter tot nog toe ter zijde gesteld, omdat de uitvoering nog al moeilijk is, en er zoogezegde grondwettelijke bezwaren zouden bestaan.

En zoo komt het, dat velen zich zelfs de vraag zullen stellen : Wat is ruilverkaveling eigenlijk ?

BEPALINGEN.

Ik wil hier al dadelijk op antwoorden met een drietal bepalingen, die elkander min of meer dekken :

In het Nederlandsch tijdschrift voor privaot, notarieel en fiscaal recht, formuleert Mter Van der Tuuk als volgt : «Ruilverkaveling is dat instituut, waardoor een betere ligging der landerijen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, wordt bewerkt, zoodat de perceelen tot een bebouwing behoorende, tot een geheel worden vereenigd, alle perceelen een doelmatigen vorm verkrijgen, alle aan wegen komen te liggen en vrij worden van erfdienstbaarheden, waardoor de rationeële beschouwing wordt belemmerd».

Deze bepaling lijkt echter meer op een beschrijving van de beoogde voordeelen, dan op een eigenlijke omschrijving.

Die bepaling is ook te eng, daar ruilverkaveling ook mogelijk is en inderdaad reeds heeft plaats gehad over verscheidene gemeenten.

In Frankrijk bepaalt Mr Guarrigou, in zijne thesis, de ruilverkaveling als volgt :

«Le remembrement est la mise en commun momentanée des terres morcelées et enchevêtrées d'un territoire, suivie de la redistribution aux intéressés d'îlots continus, d'accès indépendant, et composés de terres équivalentes, soit en étendue, soit en qualité, à celles qu'ils ont apportées à l'opération».

Deze bepaling beschrijft veeleer de werkwijze, alhoewel zij reeds een klaar zicht geeft op hetgeen er eigenlijk omgaat bij ruilverkaveling.

Best is mijns inziens de kernachtige bepaling gegeven door art. 1 der Beiersche wet op de ruilverkaveling, waar het de «Flurbereinigung» omschrijft als zijnde :

Unternehmungen, welche eine bessere Benutzung von Grund und Boden durch Zusammenlegung von Grundstücke oder durch Regelung von Feldwegen bezwecken». — Ruilverkaveling is dus die onderneming, die ten doel heeft een beter gebruik van den grond, door Vereeniging van perceelen of door regeling van veldwegen.

BENAMING.

Wat de benaming betreft : Ruilverkaveling is mijns inziens, het beste Nederlandsche woord, trouwens, het meest gebruikelijke geworden, alhoewel ook onjuist.

Immers, er worden geen kavels verruild, er worden geheel nieuwe perceelen gemaakt, en deze toegewezen aan de eigenaars der vorige. Maar het is juist in dezen zin, dat na de herkaveling de oude met de nieuwe perceelen geruild worden.

Het beste en meer karakteristieke woord is nochtans het Duitsche «Flurbereinigung». Verder spreekt men nog van Landverlegging. — In het Fransch «Remembrement» — in het Duitsch : «Zusammenlegung» — Verkoppelung, Arrondierung, Umlegung, Konsolidation, Kommassation» — Laten wij het echter, zooals in Nederland, bij ruilverkaveling houden.

Nu we weten wat ruilverkaveling is, wil ik maar dadelijk de verwante vraag : «Wat wil ruilverkaveling?» beantwoorden aan de hand van Mr Bordewijk, zooals hij het formuleert in een artikel, verschenen in het algemeen Nederlandsch Landbouwblad van Juli 1923 :

«In den ruimsten zin wil ze de bedrijfstechnische

fouten en onvolkomenheden in de bestaande eigendoms-indeeeling van den agrarischen grond wegnemen en verhelpen». Ruilverkaveling wil niets anders dan de kosten, die door uitwendige omstandigheden, meerendeels van historischen aard, de landbouwproductie onnoodig duur maken, tot lager peil terug dringen.

Naar gelang het beoogde doel, hebben wij ook verscheidene vormen van Ruilverkaveling. Men kan, zooals in Oostelijk Pruisen destijds, betrachten groote complexen te vormen, massale landbouwbedrijven, door het vereenigen van alle kleine perceelen eener onderneming in een massale blok. Men kan zich ook bepalen, zooals in Luxemburg, tot het aanleggen van een uitgebreider wegnnet en een betere bewatering, zonder aan den eigendom wel wijzigingen toe te brengen.

NOODZAKELIJKHEID — NUT.

Op de algemeene vraag of Ruilverkaveling nuttig is en of een wet daaromtrent zich opdringt, denk ik niet beter te kunnen antwoorden, dan door een citatie uit de Koninklijke Boodschap aan de Tweede Kamer der Staten Generaal van Nederland (Zitting 1936-1937. — Nr. 210 Memorie van Toelichting) over het ontwerp van wet, houdende nieuwe bepalingen omtrent Ruilverkaveling: «De ruilverkavelingswet (van 1924) heeft aan de verwachtingen, welke zij wekte, beantwoord. De regeling is doelmatig gebleken enz... Ook de ruilverkaveling heeft in de Praktijk van de uitvoering der wet voldaan... Groot en tastbaar zijn de voordeelen, enz., enz.

Absoluter kan de vraag moeilijk beantwoord. Daarom ook houdt men zich op het oogenblik in Nederland bezig met een nieuwe ruilverkavelingswet, om het instituut nog een grootere uitbreiding te geven, zoodat zelfs openbare besturen en landbouwverenigingen eene aanvraag tot Ruilverkaveling zullen kunnen indienen, dan wanneer vroeger eene ruilverkaveling enkel kon plaats grijpen op aanvraag der eigenaars.

In Nederland echter heeft men zich degelijk ingespannen om de wet, wier voordeelen evident bleken, het grootst mogelijke toepassingsgebied te verzekeren. Ook heeft men zich geen moeite getroost, o.a. bezot men in Holland, op het Ministerie van Landbouw en Visscherij, uitgebreide brochuren en documentaties omtrent Ruilverkaveling.

De hoofdafdeeling Ruilverkaveling der Nederlandsche Heide Mij, heeft onder meer in 1934 een vulgarisatie brochure uitgegeven, waarin een kaart van het Rijk afgedrukt staat, waarop al de streken, die in aanmerking voor de verschillende typen van Ruilverkaveling komen, aangeduid staan.

Dit alles vraagt echter een grondig onderzoek, dat om reden van zijne uitgebreidheid, slechts door den Staat of door groote landbouworganisaties kan geschieden.

Nochans heeft een private persoon, de Engelschman B. Seeböhm-Rowntree, het aangedurfd in ons land een onderzoek in te stellen, niet alleen wat de landbouw betreft, maar ook over de nijverheid, de maatschappelijke toestanden, enz. En al zijne bevindingen heeft hij opgeteekend in het boek, dat destijds zooveel opgang gemaakt heeft en als titel draagt: «Comment diminuer la misère.— Etudes sur la Belgique», uitgegeven te York in Maart 1910. Dit boek verdient ten volle onze aandacht, om reden van de kolossale documentatie en de hoogst interessante statistieken en gegevens, die er in opgehoopt zijn. De auteur oordeelde het van het hoogste nut, een onderzoek in te stellen, dat hem zou toelaten, zoo precies mogelijk te berekenen het aantal grondeigenaars in België en hen te klasseeren volgens de uitgestrektheid van hun bezit.

Dit onderzoek was uitermate moeilijk en ingewikkeld. Het duurde 19 maanden, gedurende dewelke bijna 500 personen er min of meer lang aan werkten. Onder dezen waren er 383 functionarissen der Belgische Regeering en 101 bedienden, speciaal door den schrijver in dienst genomen. Men kan zich een gedacht geven van de kolossale afmetingen van de onderneming, door het feit dat er gebruik gemaakt werd van meer dan 300.000 steekkaarten om de inlichtingen te verzamelen. Dit vertegenwoordigt 1500 kg. papier. De voornaamste bron van inlichtingen was het kadaster.

Zoo komt hij dan tot de bestatiging, dat meer dan 94 % der bedrijven in België kleiner zijn dan 10 Ha. en 2/3 zijn kleiner dan 1 Ha. België is dus het land van het kleinste gemiddelde van landbouwondernemings-omvang ter wereld.

De schrijver noteert daarbij, dat er een toenemende tendenz bestaat om het gemiddelde van de uitgestrektheid der landbouwbedrijven nog te verkleinen, alhoewel de grond reeds op buitengewone manier versnipperd is.

Mijnheer B. Seeböhm-Rowntree staft steeds zijn beweringen met cijfers, die ik echter niet aangeef, omdat zij niet actueel meer zijn. Nochtans, zegt hij: alhoewel de bedrijven reeds zoo klein zijn, is de algemeene regel nog steeds, dat zij bestaan uit verscheidene soms uitermate kleine stukken.

Hij geeft o.a. het plan van een landbouwbedrijf bestaande uit 34 perceelen, waarvan het verste op 1 1/2 uur gaans van de hoeve ligt. De 34 perceelen behooren nog aan 16 verschillende eigenaren. En hier ligt dan wel, volgens mij, een der eenige steekhoudende opwerpingen tegen het toepassen der ruilverkaveling in België, dat is, dat bijna 3/4 van onze boeren hunne gronden huren. Dit neemt echter niet weg, dat, waar het gaat om verbetering van den vorm der perceelen en van het bewaterings- en wegnnet, de voordeelen, die de Ruilverkaveling oplevert, zoowel den eigenaar als den huurder ten goede komen.

Zoo geeft de schrijver ook nog een plan van een hoeve met ongeveer 11 Ha. grond, bestaande uit 32 stukken, waarvan er sommige op 35 minuten gaans van de hoeve gelegen zijn. Het grootste meet 1 Ha. 20 a., het kleinste 4 a. De boeren, echter, nu nog niet, en toen ter tijd zeker niet, geven zich geen rekenschap van het verlies, dat die vele en uiteenliggende kleine stukken gronds voor hen beteekenen.

De Heer Seeböhm-Rowntree besluit echter terecht, met te zeggen dat die versnippering een zulk flagrant verlies daarstelt voor den landbouwer, dat het hem zelfs onnoodig scheen dit in zijn boek te bespreken. Ook voorziet hij in 1910 reeds, dat het noodig zou worden in België ook eene wet tot stand te brengen, in den zin van de toen reeds bestaande Deutsche wet, volgens dewelke tot eene nieuwe indeeling der gronden kon worden overgegaan, als 2/3 der eigenaars het wenschten.

NADEELEN DER VESPREIDE LIGGING EN DER VERSNIPPERING.

Hoe evident de nadeelen der versnippering van den bodem ook zijn, lijkt het mij toch niet van belang ontbloomt, dit even nader toe te lichten.

1. Als eerste en grootste nadeel van de verspreide ligging, komt het tijdverlies in aanmerking, dat zijne oorzaak heeft in het gaan en komen, om deze ver van de hoeve verwijderde landerijen te bewerken. Dit werd reeds in de middeleeuwen zeer typisch vastgelegd in een oud Vlaamsch spreekwoord, dat luidt als volgt:

*Ver van zijn land, dicht bij zijn scha,
Want hoe men haast, men komt te spa.*

2. De geringe oppervlakte der verschillende perceelen brengt ook mede, dat dikwijls hoogst noodige grondverbeteringswerken moeten achterwege gelaten worden, terwijl verder

3. Door de ondoelmatige vorm, een onevenredig groote oppervlakte aan «onland» verloren gaat.

4. Ook staat de vaak grillige vorm en de kleine omvang der kavels de machinale bewerking van den grond in den weg.

5. Afwateringsbelangen kunnen dikwijls niet afdoende behartigd worden, daar meestal de waterleidingen gegraven moeten worden door gronden van derden, die soms weigeren mede te werken.

6. Door het maken van toegangs- of uitgangswegen, gaat procentsgewijze ook teveel grond verloren. Dit vindt men vooral bij lange smalle perceelen, waarbij ieder eigenaar zijn eigen uitweg heeft, welke wordt afgenomen van het cultuurland. Terwijl voor een goed ingedeeld territorium slechts ongeveer 3 % van de oppervlakte noodig is, voor de wegen, wordt bij dergelijke ondoelmatig ingedeelde gronden, hiervoor tot 20 % van de oppervlakte ingenomen.

7. Wanneer wij het euvel van het abnormale grondverlies niet aantreffen, dan bestatigen wij meestal een gebrek aan wegen. De toegang tot de perceelen loopt dan over den grond van anderen, waardoor deze in de vrije uitoefening van hun bedrijf worden belemmerd, wat dikwijls het ontstaan van geschillen tengevolge heeft.

8. Door het groot aantal perceelen gaat ook een groot procent grond verloren aan de afpalingen, ofwel ontstaan een menigte grensgeschillen, die soms de oorzaak zijn van ingewortelde veeten.

9. Daar de buitenkanten van een land niet gebruikt worden, gaat hier ook grond zoowel als meststoffen en zaad aan verloren. Zoo is het b. v. onmogelijk meststoffen in vorm van poeder te gebruiken, daar deze evenveel aan de naburige landen als aan het eigen land zouden baten.

Verder kunnen wij nog aanstippen als bezwaren, het moeilijk toezicht, de vele erfdienstbaarheden, en het dikwijls noodgedwongen verkeerde gebruik van den grond.

VOORDEELEN DER RUILVERKADELING.

Als men nu bedenkt, dat al deze bezwaren en nadeelen door ruilverkaveling opgeheven kunnen worden, dan moet men wel doordringen worden van de groote betekenis daarvan. Door Ruilverkaveling verkrijgt men een belangrijke betere economische indeeling der bedrijven en dit om de volgende redenen:

1. Alle perceelen verkrijgen een doelmatigen vorm en voldoende afmetingen voor de exploitatie, gunstiger ligging ten opzichte van goede wegen en waterlopen, waardoor de toegang naar het perceel en de afwatering afdoende zijn verzekerd.

2. Door samenvoeging van vele verspreid liggende perceelen, tot één bedrijf behorende, verkrijgt men een belangrijk snellere, betere en goedkoopere exploitatie, daar veel tijd kan worden bespaard.

3. Vorm, ligging, en grootte der perceelen maken het mogelijk, dat zij bestemd kunnen worden voor die kultuur, waarvoor zich de grond het best leent.

Deze en nog vele andere voordeelen bewijzen wel degelijk, dat de Ruilverkaveling niet enkel een persoonlijk belang is, maar ook een landsbelang.

GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT.

Het zal trouwens iedereen uitermate logisch voorkomen, dat in sommige deelen van ons land, een herverkaveling zich opdringt, wanneer wij bedenken dat de huidige indeeling onzer gronden en het bezit onzer landeigenaars zijn ontstaan vindt in de verdeelingen der marke-gemeenschappen en der groote feodale domeinen der middeleeuwen. En zoo zien we, in de geschiedenis, reeds van in den begijne van het klein grondbezit, de noodzakelijkheid van ruilverkaveling ontstaan en stilaan meer en meer zich opdringen in alle ons omringende landen, om uiteindelijk gekonsacreerd te worden in eene bepaalde wetgeving; die min of meer doeltreffend de nadeelen der versnippering en der verspreide ligging tekeer gaat. Ook bij ons is de versnippering eeuwenoud. De groote oorzaak dient gezocht in ons erfrecht, zooals het sinds eeuwen in de costuymen van onze verschillende provinciën leeft.

Reeds in de twaalfde eeuw hebben er, in verschillende Noord- en Midden-Italiaansche dorpen, zoogenaamde «Ingrossazioni delle terre» plaats gevonden.

Het ging hier over het bijeen voegen van zekere perceelen die, ingevolge verscheidene verdeelingen tusschen de erfgenamen, te klein waren geworden om ze door bebouwing te laten rendeeren. De eerste geschreven tekst vinden wij in Engeland, in het jaar 1235: «The Statute of MERTON», dat de Enclosures regelt.

Het werd aangevuld in 1285, door «The Statute of WESTMINSTER». Deze teksten danken hun ontstaan aan het feit, dat sommige grondeigenaars, ten behoeve van de schapenteelt, hun deel van de gemeenschappelijke weide begonnen af te heinen. Dit omheiningswerk bracht gewoonlijk afronding mee van de domeinen van den Heer van de streek. Zoo vinden wij documenten terug over de ruilverkaveling van een gansch dorp, ruilverkaveling die plaats vond in het jaar 1250. Daarna schijnt het instituut echter in den vergeethoek te zijn geraakt en vinden wij geen spoor meer van zijne toepassing. In de zestiende eeuw kwam de ruilverkaveling echter weer tot ontwikkeling, in verband met den drang naar verdeeling der gemeenschapsgronden. Toen gold in Engeland immers het spreekwoord dat: «Een arme met 2 acres afgepaald land, er beter aan toe is dan iemand met 20 acres in gemeenschap».

In 1688 kwam er in Engeland eene wet tot stand, welke de landheeren het recht gaf zich tot het Parlement te wenden, om toestemming tot afronding van hun in de dorpsgronden liggend bezit te vragen, wanneer de eigenaren van de 3/4 of de 4/5 van alle «rights», «shares and intrests», daartoe hun toestemming gaven. Maar, daar de landheeren meestal de helft en meer van den grond van een dorp bezaten, was het heel gemakkelijk voor hen om die meerderheid te bekomen. Zoo was dan in 1700 reeds de helft van Engeland verkaveld. Vanaf 1700 tot 1853 trof het Parlement meer dan 4.000 besluiten op de «Enclosure» van ongeveer 6.5 miljoen acres, t.t.z. 1/5 van het land. Telkens men zoo verkavelde en afpaalde, deed men ook aan ruilverkaveling.

In Zwitserland hadden er ruilverkavelingen plaats vanaf 1591 en, alhoewel op zeer autoritaire wijze ingericht, worden zij nog heden ten dage zonder veel verzet aanvaard door de landelijke bevolking. Ook in Nederland was de zorg om de perceelen niet al te zeer te splitsen niet onbekend in die jaren. Reeds in de zeventiende eeuw kende men er een recht van «voorkoop en van naasting».

Ieder die zijn eigendom wilde verkoopen, was verplicht dit voornemen drie Zondagen achtereenvolgend openbaar te maken.

De bureu en verwanten beschikten over het recht van

«naerhede en aanboort» t.t.z. dat zij den grond mochten koopen aan den prijs van den hoogst biedende.

In 1749 zien we dan in Zweden een wet tot stand komen over: «Storskifte» en later «Lage-Stor-Skifte».

Het geldt hier enkel eene gematigde samenvoeging, immers, alle dwang was uitgesloten in die regeling.

In Finland vinden wij een weinig later een zelfde wet, om zoo te zeggen eene kopij van de Zweedsche.

Deze wetten, alsook de wetten van Sleeswijk-Holstein, van 1766 en 1770, staan klaarblijkelijk onder invloed der Engelsche wetgeving. Op te merken valt dat in de wet van 1766 een meerderheid van 2/3 der eigenaren en in 1770 slechts de helft vereischt was, om tot het doorvoeren der ruilverkaveling te besluiten.

In Denemarken wordt een zelfde wet tot stand gebracht in 1781. Dit was wel de beste regeling van deze kwestie gedurende heel die periode. Aan te stippen valt het feit, dat in dit stadium de ruilverkaveling in al die landen nog gepaard gaat met het verkavelen van den gemeenen grond, en met afbraak der gebouwen. De boeren sympathiseerden er over het algemeen niet erg mee, maar zij waren hoorigen. Wat de kosten betreft, deze moesten gedragen worden door de landheeren en de regeering.

In 1792 kwam nochtans in Denemarken eene wet de pachtprizen met 4 % verhoogen, teneinde de ruilverkavelingskosten te dekken. Dit gaf dan ook aanleiding tot een snelle uitbreiding der ruilverkaveling.

In Frankrijk houdt de wetgever zich sedert 1790 bezig met het verlagen en zelfs afschaffen van de rechten, geheven op het ruilen van landelijke goederen. Verscheidene wetten kwamen hieromtrent tot stand, alle nochtans zonder het gewenschte resultaat op te leveren.

Zoo komen wij dan stilaan tot de moderne periode t.t.z. in de jaren 1800.

Vooreerst hoeft er gesproken over de wetgeving in Duitschland. Deze spruit in hoofdzaak voort uit de goede gevolgen, die de «Gemeinheitsteilungsordnung» van 7 Juni 1821 in Pruisen had opgeleverd. De ruilverkaveling kwam inderdaad in Pruisen zeer rationeel tot stand, te samen met de verdeling der markegronden.

De wet van 1821 had zooveel succes, dat een schrijver van dien tijd terecht doet opmerken, dat de ruilverkaveling in Duitschland «lawinenartig» werd toegepast.

Op 2 April 1872 verscheen dan ook eene wet, die de ruilverkaveling op zich zelf mogelijk maakte, zonder gepaard te moeten gaan met markeverdeling. De wetten en besluiten volgen elkaar dan ook in snel tempo op in al de toenmalige Deutsche staten, zoodat na de jaren '80, alle Deutsche Staten van een uitvoerig geregeld statuut voorzien waren.

In de Rijnprovincie echter kwam de regeling in 1885 slechts na grooten strijd tot stand, omdat hier de Code Napoleon met zijne gebrekkige regeling der rechten op den grond, nog gold.

Een der meest klare en beste der Deutsche wetgevingen was zeker wel deze, die in Bayern uitgevaardigd werd in het jaar 1886, onder den titel «Gesetz der Flurbereinigung». Sindsdien werd deze wetgeving nog uitgebreid en verbeterd door de «Umlegungsordnung» van 21 September 1920, en nog latere wetten, houdende bepalingen omtrent Ruilverkaveling.

In Zwitserland staat, op het gebied van kultuurtechnische werken, het kanton Zurich aan de spits. Van daar uit kwam dan ook de Bondswet van 1893 tot stand, later gevolgd door de wet van 24 September 1911, betreffende «die Förderung der Landwirtschaft», waarin het hoofdstuk IV onder littera B, aan ruilverkaveling gewijd is.

Het nieuwe Zwitsersche wetboek, dat op 1 Januari

1912 in voege trad, bevat vele bepalingen betreffende grondverbeteringen. Onder andere wordt er in bepaald, dat de landelijke eigendom niet meer zal mogen versnipperd worden, na het bereiken van een zeker minimum, door elk kanton te bepalen. Over het algemeen is dit min. ongeveer 36 aren.

In Frankrijk kwam op 27 November 1918, de ruilverkavelingswet tot stand en werd aangevuld en gewijzigd door een wet van 22 Juli 1923. De verslaggever der Kamer van volksvertegenwoordigers, Mr. Chauveau, zegde in de bespreking van het ontwerp, dat deze wet slechts een wijziging was der in 1865 en 1888 verschenen wetten onder de benaming: «Lois sur les associations syndicales».

Deze wetten lieten toe een «association syndicale» te vormen, met het doel zekere groote werken uit te voeren. Dit organisme was gemachtigd de noodige onteigeningen te doen, die deze werken vereischten. In deze wetten komt dan ook een lijst voor van werken, die aanzien worden als zijnde van openbaar nut. Ook de ruilverkaveling werd naderhand aanzien als zijnde van openbaar nut, en teneinde dus het ruilverkavelen te bevorderen, kwam er eene wet tot stand die de vorming van «associations syndicales» toeliet, om ruilverkavelingen te bewerkstelligen.

Deze wet leverde echter uiterst weinig resultaat op, zoodat terecht mocht geschreven worden in een artikel van «La France Rurale», van 18 Augustus 1934: «Nous constatons qu'au point de vue remembrement, peu a été fait en France. En France il a été à peine remembré 15.000 Ha. et 200.000 Ha. dans les régions dévastées par la guerre.» De schrijver citeert dan cijfers uit Polen en vooral uit Pruisen, maar verliest uit het oog dat, in deze landen, ruilverkaveling langen tijd gepaard ging met verdeling der gemeenschapsgronden. Verder zou ik kunnen spreken van de ruilverkavelingswet van 1909 in Japan, van 1919 in Portugal, aanvullende wetten van 1921 in Denemarken, enz., de nieuwe wet van 31 Juli 1923 in Polen, Tscheko-Slowakije, enz. Al deze moderne wetgevingen zijn, voor wie het aanbelangt te vinden in het *Annuaire International de la législation agricole*.

Op het einde van dit geschiedkundig overzicht komen wij dan aan Nederland me zijn wet houdende bepalingen omtrent ruilverkaveling, die afgekondigd werd op 31 Oktober 1924.

Weliswaar werd reeds in 1910 een ontwerp van wetelijke regeling der ruilverkaveling ingediend, na eene zorgvuldige studie en bewerking van het Koninklijk Nederlandsch Landbouwcomité, maar de regeeringscommissie, die met de zaak belast werd, adviseerde dat de ruilverkaveling wel goed was, maar Nederland niet rijp hiervoor.

De regeering gaf dan subsidie aan de Nederlandsche Heide Maatschappij, om propaganda te voeren voor de ruilverkaveling.

Zoo kwamen er enkele vrijwillige ruilverkavelingen tot stand, o.a. tusschen 1913 en 1915 deze der Ballumer Mieden. In 1918-19 deze der Dalfser hooislagen. Verder maakte men een studie voor de ruilverkaveling der Westerlanden onder Gieten.

Er bestonden nog andere plannen, deze mislukten echter, daar één of twee eigenaars weigerden mee te werken.

Toen kwam eindelijk de wet de kwestie regelen. Sindsdien grepen er vele ruilverkavelingen plaats, ook is men nu op het oogenblik bezig met de bespreking eener herziening der wet van '24, met het doel de toepassingsmogelijkheden nog uit te breiden, gezien het gunstige resultaat dat het instituut reeds heeft opgeleverd. Na dit overzicht vragen wij ons dan onwillekeu-

rig af, wat, na zulke intense belangstelling in gansch Europa en zelfs daarbuiten, in België ter zake tot stand werd gebracht. De opsomming hiervan zal niet veel tijd noch plaats in beslag nemen. Eigenlijk zouden wij kunnen zeggen «niets». Volledigheidshalve echter wil ik hier nochtans citeeren de wet van 1887 die de taxen, de registratierechten en honoraria der notarissen verlaagt, in geval van ruil van onbebouwde gronden. Deze wet is echter doode letter gebleven en is om zoo te zeggen totaal onbekend, alhoewel zij nog een paar keer geciteerd werd in wetgevende middens, telkens de tarieven gewijzigd werden.

Daarneven kennen wij nog het heel vage artikel 9 van de wet van 15 November 1919 op het herstel van de verwoeste gewesten, dat hoe vaag ook, toen toch de gelegenheid bood de ruilverkaveling op de meest practische wijze toe te passen, in die streken waar alle afpaling door vier jaar oorlog weggevaagd was. In de plaats daarvan heeft men echter, met angstvallige zorg, de oude versnippering en slechte verkaveling gereconstrueerd.

Hier heeft onze administratie dus een hoogst interessante gelegenheid gemist, alhoewel de wet haar gemachtigd had.

Het loont de moeite even na te gaan wat dit art. 9 eigenlijk inhoudt. Dadelijk treft ons, bij de lezing, den breedten omvang ervan. Dit artikel omvat in zijn enkele lijnen den korten inhoud eener gansche wet. Het luidt namelijk als volgt :

« Zoodra de waarde der gronden definitief vastge- » steld is, mag de regeering het plan der openbare » wegen en waterlooopen hervormen, nieuwe wegen » trekken, saneeringswerken uitvoeren of overgaan tot » de herverkaveling der gronden, vervat in het blok » der verwoeste gewesten.

» In dit laatste geval, zullen de gronden samenge- » bracht worden, met het oog op eventueel ruilingen, » ten einde eenheden te vormen, die zooveel mogelijk » den zelfden aard en de zelfde waarde zullen hebben, » als de vroeger bestaande erven. Het verschil tusschen » de nieuwe en de oude erven zal, tenzij de belangheb- » benden erin toestemmen, zoowel wat de waarde als » de oppervlakte betreft, de 5 % niet mogen overtref- » fen; het verschil in waarde zal, indien het geval zich » voordoet, geregeld worden door de betaling van een » opgeld. »

Het bleef echter bij een tekst, die wel van een goede intentie getuigt, maar door zijne vaagheid en algemeenheid, suite op het gebrek aan initiatief der ambtenaren, die met de uitvoering ervan gelast waren. Later, vinden wij in de Kamerverslagen nog een paar malen eene interpellatie van den heer de Kerckhove d'Exaerde, ter gelegenheid van de bespreking van het budget van het ministerie van Landbouw, o.a. gedurende de zitting van 15 Maart 1929.

Er werd daar namelijk gevraagd waar het ontwerp van wet, ingediend door Minister Helleputte, versuikeld was. Dit ontwerp voorzag dat de eigenaars, die het wenschten, hunne kavels zouden kunnen ruilen zonder rechten te betalen. Dit reeds zoo gematigd voorstel is dan nog in de kartons van het Ministerie blijven steken en rust, evenals zijn ontwerper, in vrede. In 1931 werd het onderwerp nog even aangeroerd.

Daarbij bleef het. Iets meer zou men vruchteloos zoeken in onze annalen. Speciaal dient hier echter nog onze gewezen minister Meester Van Dievoet vermeld. Deze heeft zich lang met de kwestie bezig gehouden. Van zijne hand verscheen er in 1912 reeds eene verhandeling over ruilverkaveling in «Dietsche Warande en Belfort». Dank zij zijn steun is het mij ook nu mogelijk geweest, hoogst belangrijke documentaties te krijgen, uit de bibliotheek van den Belgischen Boerenbond en

van het ministerie van Landbouw en Visscherij van Rijks Nederland.

NOODZAKELIJKHEID EENER WET

Sommigen onder U zullen zich misschien de vraag reeds gesteld hebben, waarom er eigenlijk een wet noodig is omtrent ruilverkaveling. Het ruilen staat immers vrij !

Het is inderdaad waar, dat een wet niet noodig is om ruilverkaveling mogelijk te maken, maar het is even waar, dat eene wet er absoluut noodig is, om het bevorderen en vergemakkelijken er van. We vinden er in, het element dwang, die op een weerstrevende minderheid kan worden gelegd. In die dwang, waarvan ook preventieve kracht uitgaat, zegt onze Noorderbuur de heer Koenen in zijn boek : « Inleiding tot de Landhuis-houdkunde », is wel de voornaamste hulp gelegen, die de wet aan den zoo nuttigen maatregel vermag te verschaffen. Van eene wettelijke regeling wordt daarbij verwacht dat zij de kosten, aan ruilverkaveling verbonden, tot een minimum zal terug brengen. Zoo brengt de wet b.v. vrijstelling van zegel en van evenredige registratierechten bij de ruiling. Voor al de veranderingen in de eigendomstitels, zal slechts ééne notarieele akte noodig zijn. Men hoopt ook met een wet te verkrijgen, dat de regeering de noodige landmeters en andere deskundigen kosteloos ter beschikking zou stellen, om de werken tot stand te brengen.

Immers, de Staat heeft er terdege belang bij, dat de productiviteit van den bodem vermeerderd. Zoo komt, in Nederland, de regeering onder andere in de kosten tusschen, voor wat betreft de loonen der grondwerkers, die bij de uitvoering der werken te pas komen.

Zoo wordt tegelijkertijd de werkloosheid bestreden en de landbouwbelangen behartigd.

Voor al is eene wet er echter noodig, om te voorkomen dat een paar onbollige of dwarsdrijvende personen zich zouden verzetten en zoo, gedreven door gebrek aan durf en door ouderwetsche vooroordeelen, de belangen van de meerderheid en tevens van den Staat in den weg zouden staan.

Als de meerderheid of het gemeenschappelijk belang de ruilverkaveling eischt, moet de wet de zaak mogelijk maken zelfs tegen den wil van enkele opposanten. De mogelijkheid dient dan te bestaan, om hunne gronden, natuurlijk volgens de wettelijke vereischten en tegen schadeloosstelling, te onteigenen, even goed als dit het geval is bij de uitvoering van andere werken van openbaar nut, zooals het b.v. aan Mijen voor den bouw van goedkope woningen mogelijk is onteigeningen te doen, zooals er ook zekere macht verleend wordt aan wateringen.

Nadat het dus wel duidelijk blijkt, dat een wet noodzakelijk is om eene afdoende regeling te maken, ware het wenschelijk de vreemde wetten ter zake te behandelen. Maar het ligt niet in de lijn van deze korte verhandeling, al de bestaande wetgevingen te ontleiden. Alhoewel het zeer interessant zou zijn tevens de bestaande regeling in Duitschland en Zwitserland na te gaan, wil ik mij beperken bij de Hollandsche wet. Daar niet alleen deze wet juridisch flink in mekaar steekt, goede resultaten heeft opgeleverd, maar dat bovendien de toestanden op landbouwgebied een gelijkwaardig uitzicht hebben in Nederland als bij ons. Geographisch is het dezelfde streek, dezelfde soort land, dezelfde intensieve verdeling, dezelfde kulturen, in één woord al de factoren zijn er precies dezelfde als bij ons.

DE WET IN NEDERLAND.

De wet houdende bepalingen omtrent ruilverkaveling werd afgekondigd te Den Haag op 31 Oktober 1924.

Zij werd voorafgegaan door een grondige studie over het onderwerp, door de bijzondere commissies der eerste en tweede Kamers.

De taak, aan deze commissies opgedragen, werd echter aanzienlijk verlicht door het voorbereidend werk, dat geleverd werd door de Nederlandsche Heide Maatschappij, en vooral door het alg. Nederlandsch Landbouw Comité.

Sedert 1910 hadden deze beide organismen immers, met regeeringssubsidie, het insituut uitgewerkt. Studiereizen werden ondernomen naar het buitenland, teneinde er de streken te bezoeken, waar ruilverkaveling had plaats gehad. In Nederland zelf werd een intense propaganda gevoerd. Een kaart werd opgemaakt van al de deelen van het land, die in aanmerking kwamen voor de herverkaveling. Zelfs werden, zooals hooger vermeld, een paar vrijwillige ruilverkavelingen tot stand gebracht, die de beste resultaten opleverden en alzoo bijdroegen tot de propaganda. Toen ook werd de noodzakelijkheid eener wettelijke regeling evident. Immers, een paar degelijk voorbereide plannen konden, op het laatste oogenblik, niet uitgevoerd worden, omdat één of twee eigenaars ofwel niet wilden meewerken, ofwel door hun weigeren, er geld trachtten uit te slaan.

De thans nog geldende wet bestaat uit IV titels en 93 artikels. Ik zeg: de thans nog geldende wet, want eene nieuwe wet zal eerlang afgekondigd worden. Deze nieuwe wet zal echter, in de groote lijnen, weinig verandering brengen, enkel worden hier en daar enkele wijzigingen aangebracht, die door de praktijk als noodig voorkwamen. Verder zal de nieuwe wet het nemen van een besluit tot ruilverkaveling gemakkelijker maken.

In deze korte verhandeling waar wij ons om deze details niet te bekommeren hebben, zal het volstaan de wet van 1924 even uiteen te zetten.

In titel I vinden wij *de algemeene bepalingen*, vervat in de artikels 1 tot 12. Luidens 1 kan de ruilverkaveling, krachtens deze wet, alleen plaats hebben ter bevordering van den landbouw, en dus niet in het belang van woningbouw of Stadsuitbreiding.

Volgens art. 2 en 3 blijkt het dat sommige goederen automatisch niet in het te verkavelen blok begrepen worden, andere slechts indien de eigenaars het wenschen. In de eerste categorie vallen o. m. gedenkteekenen, begraafplaatsen, gronden voor militaire doeleinden gebruikt, gronden gelegen in bebouwde kommen en bouwgronden.

In de tweede categorie verkeerren gebouwen en daarbijhoorende erven en tuinen, parken, boomgaarden, bloemisterijen, enz., enz.

Volgens art. 4 moet er zorg gedragen worden dat elke nieuwe kavel op een openbare land- of waterweg uitweegt en zoo mogelijk daaraan belandt. Tevens moet zorg gedragen worden, dat voor elken kavel, zoo noodig, de gelegenheid tot behoorlijke afwatering bestaat.

Verder wordt er in dien eersten titel bepaald, dat ieder, wiens onroerend goed in de ruilverkaveling is opgenomen, recht heeft op een waarde in kavels, in proportie van het ingebrachte.

Het verschil in waarde kan eventueel in geld worden verrekend, dit opgeld kan echter, tegen den wil van den eigenaar in, geen 5 % der waarde overtreffen.

Zooveel mogelijk, wordt aan ieder grond toebedeeld van gelijke hoedanigheid en gebruiksbestemming, als deze welke hij ingebracht had. Tegen den wil van den

eigenaar mag van dezen regel niet dermate worden afgeweken, dat dientengevolge ingrijpende verandering in den aard van zijn bedrijf noodzakelijk wordt.

In verband met eene ruilverkaveling, worden de zakelijke- en huurrechten en de lasten betreffende de daarbij betrokken perceelen geregeld, alsmede de met deze regeling samenhangende geldelijke gevolgen.

De hypotheeken gaan, met behoud van haar rang, over op de kavels of gedeelten, welke voor ieder der zelve worden aangewezen.

Conservatoire en uitvoerende beslagen gaan over op de nieuwe kavels en op de opgelden.

De opgelden worden voorgeschoten uit 's lands kas. Wegens deze voorschotten rust op de perceelen, aan den schuldenaar toebedeeld, een schuldpllichtigheid ten behoeve van den Staat. Ten aanzien van deze schuld, zijn dezelfde artikels toepasselijk als deze, die wij verder zullen behandelen, ten aanzien van de kosten, die een ruilverkaveling meebrengt.

Titel II bevat de artikels 13 tot en met 75. De wijze waarop een ruilverkaveling tot stand komt wordt erin geregeld. De algemeene leiding in ruilverkavelingszaken is opgedragen aan een centrale commissie. Zoo zien wij dat de loop eener ruilverkaveling kan ingedeeld worden in 4 perioden.

In een eerste kapittel handelen de artikels 13 tot 29 over *de vaststelling van het blok en het nemen van het besluit*. De eerste periode omvat de vraag om ruilverkaveling, het samenstellen van de plans, ter bepaling van het te verkavelen blok en tot voorloopige aanwijzing van daarin aan te leggen wegen en waterlopen, en tenslotte het beleggen van eene vergadering der rechthebbenden.

In deze vergadering wordt er beslist of er verder met de ruilverkaveling zal doorgedaan worden, de grenzen van het te verkavelen blok worden vastgesteld alsook van de daarin gelegen goederen, die niet in de ruilverkaveling begrepen worden.

Een aanvraag tot ruilverkaveling moest, volgens onderhkvige wet, gedaan worden door minstens een vierde der betrokken eigenaren. In het nieuwe ontwerp, dat denkkelijk de instemming der Kamer zal wegdragen, is het ook mogelijk dat de ruilverkaveling aangevraagd wordt door zekere publiekrechtelijke lichamen en ook door landbouworganisaties.

Het zou ons te ver voeren, hier gansch de te volgen procedure te bespreken, het zal volstaan te noteren dat de aanvraag geschiedt langs de gedeputeerde staten der provincie, die haar overmaken aan de centrale commissie.

Er worden dan voorloopige plans samengesteld, er is ook een zekere openbaarheid geregeld door de wet, ter inzage leggen der stukken, aankondiging in de dagbladen, enz.

Eindelijk wordt er dan een vergadering van de volgens het kadaaster aangeduide rechthebbenden bijeen geroepen, die dan zal te beslissen hebben of de ruilverkaveling doorgaat. Deze beslissing wordt genomen door de aanwezigen, op de vergadering. De afwezigen worden gecenseerd toe te stemmen. Er wordt eene dubbele meerderheid vereischt, de meerderheid der rechthebbenden in het bezit van meer dan de helft van den grond. Thans rijzen er ook stemmen op, bij de bespreking van het nieuwe ontwerp, om de beslissing gansch in de handen der overheid te leggen of toch ten minste, de eischen omtrent de meerderheid te verminderen.

Wordt er tot ruilverkaveling besloten, dan benoemt de rechtbank een rechter-commissaris, onder wiens leiding de ruilverkaveling zal geschieden. En zoo komen wij dan in *de tweede periode*, waarover gehandeld wordt in het kapittel dat de artikels 29 tot 55 omvat.

In deze tweede periode gebeurt de vaststelling van de rechthebbenden en de schatting.

De uitvoering der ruilverkaveling wordt dan toe- vertrouwd aan een *plaatselijke commissie*, bestaande uit drie leden en bijgestaan door een landmeter van het kadaster en zoo noodig door andere deskundigen.

De schatting verloopt als volgt: eerst wordt het natuurlijk voortbrengend vermogen van den grond geschat. Zoo wordt de grond dan in klassen ingedeeld. Daarna wordt ook de kultuurtoestand in rekening ge- bracht. Zoo is het mogelijk, dat een hogere of lagere waarde dan de klassewaarde wordt toegekend. De ge- bouwen, werken en beplantingen worden afzonderlijk geschat.

Tenslotte wordt, uit de aldus verkregen uitkomsten, aan elk onroerend goed de waarde toegekend, welke bij de ruilverkaveling zal gelden. De uiteindelijke vast- stelling der schatting en der rechthebbenden geschiedt in een algemeene vergadering, gehouden onder voor- zitterschap van een rechter-commissaris.

De rechter verwijst diegenen, die niet akkoord zijn met de lijst der belanghebbenden of met de schatting, naar een nader te bepalen zitting der rechtbank. Er zijn speciale termijnen voorzien, waarop de Rechtbank de zaak moet behandelen, vonnis vellen, enz. Het Openbaar Ministerie moet advies geven binnen de veertien dagen.

Tegen de beslissing is geen ander verzet dan de Cassatie. Hier ook weer zijn bijzondere korte termijnen voorzien, ten einde de eindbeslissing in de zaken te verhaasten.

De lijsten worden gesloten, zoodra al de geschillen beslecht zijn. Alsdan kan worden overgegaan tot de derde periode, *de eigenlijke ruilverkaveling*.

Er wordt door de plaatselijke Commissie een plan der wegen en waterlopen opgemaakt, en daarna een ontwerp van ruilverkaveling, met plans, schattings- uitkomsten, kostenbegroting, enz. De rechthebbenden kunnen dan hunne bezwaren indienen, die, indien er geene overeenkomst bereikt wordt, weer hunne beslech- ting voor den rechter zullen krijgen, met toepassing van een vereenvoudigde procedure en zeer korte ter- mijnen. Als er geene betwistingen zijn, of dat zij beslecht werden, staat het plan der ruilverkaveling definitief vast en begint de plaatselijke Commissie met de uitvoering van het plan van de wegen en van de waterlopen.

In de vierde periode wordt dan eindelijk de akte opgemaakt en vindt de ruilverkaveling haar beslag. Door den notaris worden dan de inschrijving der hypo- theekrechten gedaan, en al de zakelijke rechten geregeld. Er wordt eene akte van ruilverkaveling overgeschreven in de openbare registers. Deze akte geldt als titel voor de daarin omschreven rechten. De eigendom en de in de akte omschreven zakelijke rech- ten worden dus verkregen door de overschrijving der akte in de openbare registers.

In een derde titel komen wij dan tot *de regeling der kosten*.

Deze titel omvat de artikels 76 tot en met 89.

Er wordt in bepaald welke kosten ten laste van het rijk zullen vallen, en welke ten laste der rechthebben- den. Ook wat de kosten betreft werden er in het ont- werp, dat thans besproken wordt in de Kamers, enkele wijzigingen voorgesteld. De Staat zou een grooter deel der kosten zelf moeten dragen, gezien het openbaar nut der ruilverkaveling.

De verslaggever zegde onder meer in zijn verslag dat de cultuurgrond in Nederland beperkt is, de vraag groot en dat het, vooral in tijden van internationale verwickelingen, van de grootste beteekenis is de pro- ductie der voedingsmiddelen van het land te vergrooten.

Is de bestaande verkaveling zoo slecht dat de exploi- tatie bijna niet meer mogelijk is, dat veel land braak ligt of slechts in zeer geringe mate rendeert, dan is het inderdaad een landsbelang daarin verbetering te brengen en mag men besluiten dat het algemeen belang de ruilverkaveling zeer dringend vordert.

Door het ministerie van landbouw van Nederland werd mij meegedeeld dat de *totale kosten* voor een normale ruilverkaveling, met inbegrip van de kosten van aanleg van landwegen en waterlopen, ongeveer 100 gulden per Ha. bedraagt, waarvan ongeveer 30 florijnen door de administratie en 70 door de uitvoering van grondwerken worden veroorzaakt. In de laatste jaren plegen de grondwerken in werkverschaffing te worden uitgevoerd. Dit beteekent dat het Rijk een bijdrage geeft gelijk aan negentig % van de in de werken gestoken loonbedragen. Dientengevolge worden de kosten der ruilverkaveling tot ongeveer 50 gulden per Ha. teruggebracht.

Deze kosten moeten door de eigenaars worden terug- betaald in dertig annuïteiten, geschoeid op een rente- voet van 4 ten honderd 's jaars. Het bedrag der rente wordt, voor ieder jaar, op het *kohier der grondbelasting* uitgetrokken. Deze rente kan steeds worden afgekocht.

Eindelijk vinden wij in den vierden en laatsten titel de slot- en overgangsbepalingen, vervat in de artikels 89 tot en met 93. Hierin wordt, onder meer, bepaald dat alle stukken, ingevolge deze wet opgemaakt, vrij van zegel zijn en van evenredig registratierecht. De medewerking van den hypotheekbewaarder geschiedt kosteloos. Aanvullingen dezer wet gebeurden reeds in 1925, 1934.

Het nieuwe ontwerp was reeds in behandeling ge- durende den zittijd 1936-37 en werd tot hiertoe verder behandeld gedurende den zittijd 1937-38. Wij mogen ons eraan verwachten dat eerlang de nieuwe wet, houdende bepalingen omtrent ruilverkaveling, zal uit- gevaardigd worden. In algemeene lijnen wordt de thans bestaande regeling behouden, enkele onduidelijkheden worden opgehelderd, enkele leemten worden aangevuld. *Treffend zijn hieromtrent de woorden in het voorloopig verslag der bijzondere Commissie*: « De Ruilverkaveling is overal waar zij werd toegepast een succes gebleken, daarom dient zij zoo spoedig mogelijk populair gemaakt te worden. Laat men ruilverkavelingen die goede uit- komsten beloven op het thans nog in allerlei streken heerschende gebrek aan vertrouwen stranden, dan komt er van populariseering van het instituut weinig terecht. Ruilverkaveling moet bezien worden als een nationaal belang. Het moet ook daarom mogelijk zijn ruilverkavelingen door te zetten, ook indien de meer- derheid der eigenaren daartoe niet wenscht mee te werken. »

RUILVERKADELING EN ONTEIGENING.

Nadat wij dus kennis gemaakt hebben met de in Nederland geldende wet, rijst de vraag, of ruilverkave- ling dan een soort onteigening is, als van zelf op.

Er zijn natuurlijk nog andere problemen die zich stellen bij het bestudeeren van dit instituut, o. m. de regeling van de hypotheekrechten, erfdiensbaarheden, enz. Onder andere, stelt zich ook de vraag of het niet noodzakelijk is, teneinde verdere versnippering te voor- komen, zooals in Zwitserland, een minimum van opper- vlakte der kavels vast te stellen. Ook wat het erfrecht betreft, dringt eene betere regeling zich op en zouden zekere wijzigingen geen kwaad doen. Dit zijn echter alle problemen van bijkomstigen aard, welke bespre- king ons te ver zou voeren. Een eerste vraag die echter dient opgelost te worden is wel deze: Is het instituut der Ruilverkaveling overeen te brengen met art. 11

onzer grondwet? Valt ruilverkaveling onder het begrip onteigening? Deze vraag werd, bij het tot stand komen der wet, ook in Frankrijk en in Nederland gesteld, waar gelijkaardige artikels de onteigening ten openbare nutte beheerschen.

Het is natuurlijk vanzelf sprekend dat er van onteigening slechts sprake kan zijn, ten aanzien van degenen die de ruilverkaveling niet wenschen, die er echter door den wil der meerderheid, of van regeeringswege toe gedwongen worden.

De vraag die zich stelt is te weten of diegenen, die dus gedwongen worden aan de ruilverkaveling deel te nemen, grond in het te verkavelen blok te brengen, en die hiervoor anderen grond terug krijgen, eigenlijk onteigend worden, en in geval het hier werkelijk een onteigening geldt, of deze dan beantwoordt aan de grondwettelijke vereischten, hieromtrent.

Deze vraag werd verschillend beantwoord in Frankrijk en in Nederland, en dit is zeer verstaanbaar, als we weten, dat in Frankrijk de ruilverkavelingswet een aanpassing is van vroeger bestaande wetten, namelijk « les lois sur les associations syndicales » en dat integendeel, in Nederland, de ruilverkaveling als een gansch nieuw instituut aanzien werd.

IN FRANKRIJK.

Sinds 1865 kunnen, in Frankrijk, de landelijke eigenaren zich vereenigen om gezamenlijk, op kosten van het algemeen, zekere werken van grondverbetering uit te voeren. De voornaamste dezer zijn verdedigingswerken tegen de zee of de stroomen, droogleggen van moerassen, afwatering- of bewateringswerken. Het volstaat dat het te ondernemen werk een gemeenschappelijk belang weze. Er zijn twee soorten dergelijke vereenigingen: de vrije en de geautoriseerde. Beide hebben zij de rechtspersoonlijkheid. Maar, daar waar de vrije (associations syndicales libres) behandeld worden als particulieren en geene voorrechten bezitten, zijn de geautoriseerde (associations syndicales autorisées) die gevormd worden met de instemming der overheid, op velerlei gebied bevoordeeld.

De meerderheid der belanghebbenden volstaat voor het nemen van besluiten; de anderen worden er bij in betrokken, tegen hun wil in, door een soort dwangrecht. Daarom beperkt men deze soort vereenigingen tot deze, die werken van openbare noodzakelijkheid ten doel hebben, zooals saneeringswerken of verdedigingswerken tegen water, ziekte, enz.

Indien er onteigeningen te doen zijn, kan de vereeniging dit doen, na bij decreet eene verklaring te hebben bekomen dat het werk van openbaar nut is.

Zoo zijn er dus twee categorieën werken. Eerstens deze die zoodanig noodzakelijk zijn, dat eene meerderheid er de uitvoering kan van opleggen aan eene minderheid. Verder werken, die enkel verbetering brengen, nuttig maar waarvan het karakter van nuttigheid niet sterk genoeg is om eene minderheid te dwingen er aan mede te werken, want men kan de menschen toch niet verrijken tegen wil en dank.

Sedert de wet van 1918, werd de ruilverkaveling gerangschikt tusschen de werken der eerste categorie, en wordt bijgevolg aanzien als zijnde een verdedigingswerk. Ook is het karakter van openbaar nut der ruilverkaveling in die wet vastgelegd, zoodanig dat er geen decreet meer noodig is om dit te verklaren en dat bijgevolg, eens dat een syndicale vereeniging gevormd is om een ruilverkaveling te bewerkstelligen, deze vereeniging, ipso facto, het recht heeft te onteigenen, zoo noodig. Daaruit volgt ook dat een meerderheid volstaat, om tot de uitvoering der werkzaamheden te besluiten.

Er valt echter slechts te onteigenen den noodigen

grond, die zal dienen voor nieuwe wegen, waterlopen, enz., in een woord, voor de werken van openbaar nut, die samen gaan met de ruilverkaveling. Deze grond immers zal bij de ruilverkaveling aan een openbaar lichaam toegewezen worden. Wat betreft de ruilverkaveling zelf, is er volgens, de meeste Fransche schrijvers, geen sprake van onteigening, en aanschouwen zij dit veeleer als een verplichte medewerking aan een defensiewerk van openbaar nut.

Vele Fransche schrijvers beweren zelfs dat er aan den eigendom niet getornd wordt, vermits men voor een onroerend goed een gelijkaardig onroerend goed in de plaats krijgt, van gelijke waarde. Zoo schrijft b. v. Mijnheer Garrigou: dat de ruilverkaveling in niets het komptabel patrimonium wijzigt, vermits de waarde dezelfde blijft. De eigendom is immers, volgens den bodem, geen absoluut recht, er zijn vele beperkingen aan gesteld.

Door de wet van 1918 werd in Frankrijk het begrip eigendom niet alleen ondergeschikt aan het openbaar nut maar ook aan het gemeenschappelijk, het kollektief nut. En Mijnheer Garrigou gaat verder en zegt dat logischer wijze het eigendomsbegrip ook zal moeten onderdoen voor het familiële nut, en hier doelt hij op de door hem gepreconiseerde wijziging van het successoraal stelsel van den Codex, wijziging die strekt tot afschaffing der verplichting in natura te verdeelen, en die aldus zou toelaten, dat de erflater zou beslissen wie van zijn kinderen de landbouwexploitatie in zijn geheel zou overnemen. De andere kinderen zouden zich dan moeten vergenoegen met een som of een rente.

Bij de bespreking van het wetsontwerp zegde Mijnheer Chauveau ondermeer het volgende:

« Je ne vois pas comment notre projet peut troubler en quoi que ce soit, le droit de propriété. Loin de là, nous le respectons infiniment, en établissant scrupuleusement les équivalences. Mieux encore; je considère que notre projet libère, consolide la propriété; il en modifie simplement l'assiette! »...

IN NEDERLAND.

In Nederland is het heel eigenaardig hoe vinnig er, bij de eerste besprekingen, gedebatteerd werd over de kwestie of Ruilverkaveling al dan niet onteigening was, en hoe gaandeweg, naarmate het nut en de noodzakelijkheid van het instituut meer en meer evident werd, deze kwestie op den achtergrond geraakte en verwaarloosd werd.

Zoo heeft de discussie een trage maar zekere evolutie doorgemaakt, tot men zich, ten huidige dage, heelemaal van het hinderlijke onteigeningsprobleem ontmaakt heeft en tot de vaststelling gekomen is, dat ruilverkaveling met onteigening eigenlijk niets te maken heeft.

Bij het eerste ontwerp van wet, dat in 1910 door het Nederlandsche landbouw comité werd voorgebracht, stelde men zich op het standpunt, dat ruilverkaveling het begrip onteigening omvatte.

Niet alle leden der Kommissie, die met het onderzoek ervan gelast werd, waren van dit gedacht. Zeer vinnig werd over de kwestie gediscussieerd. Lange verslagen en nota's zagen het licht. Het meerendeel der kommissie stelde zich op het standpunt dat, hoe men het voorstelde en waar men ook het zwaartepunt legde: bij de samenvoeging of bij het later opnieuw indeelen, er tijdens den gang der onderneming een oogenblik moet komen, waarin men niet verder kan gaan, zonder eerst den onwilligen eigenaren hunnen eigendom afhandig te hebben gemaakt. Voor zoodanige gevallen, besloot toen de meerderheid der Kommissie, zijn de waarborgen van artikel 151 der Nederlandsche Grond-

wet voorzien, en dient er verder een kapittel omtrent Ruilverkaveling bij de onteigeningswet gevoegd, evenals dit het geval geweest is voor de Woningwet. De Kommissie was daarbij echter van oordeel, dat de ruilverkaveling niet in strijd was met art. 151 der grondwet. Het karakter van openbaar nut der ruilverkaveling stond vast en verder bleek het nergens uit de Grondwet, dat de schadeloosstelling uit geld moest bestaan. Het geven van grond als schadeloosstelling, is ook bij ons, met geen enkele bepaling der grondwet in strijd. Er is, mij dunkt, geen eerlijker en meer behoorlijke schadeloosstelling dan, voor den grond dien men verliest, een anderen grond, van gelijken aard en waarde in dezelfde streek gelegen, te geven. Trouwens heel de berekening der schadevergoeding is er bij onteigening ten openbare nutte steeds op gericht, de som te bepalen die vereischt is om, op het oogenblik der onteigening, een goed van denzelfden aard en waarde aan te schaffen. In de ruilverkaveling verkrijgt men dat dadelijk, zonder twee mutaties te moeten doen. Zoo voorkomt men ook dat sommigen uit de onteigening ten openbare nutte, een winstgevende zaak trachten te maken en het geld tot andere doeleinden gebruiken.

Wat het voorafgaandelijke vergoeden der schade betreft, dit bood in Nederland geen bezwaar meer, daar sinds 1887 de woorden: «voorafgaandelijke schadevergoeding», vervangen werden door «voorafgenoten of vooraf verzekerde schadevergoeding». De ruilverkavelingswet biedt voldoende waarborgen opdat de schadevergoeding vooraf verzekerd zij.

Ik meen dat, ook zonder deze wijziging, in ons art. 11 geen bezwaar ligt. Men kan immers, voor dat men iemands grond in feite ontnemt, reeds volgens het plan der ruilverkaveling, zijn te verkrijgen goed bepalen, en zijn recht in de akte vast leggen. Zoodat de onteigende juridisch reeds eigenaar wordt van den nieuwen kavel, die hem na uitvoering der werken in feite zal toebedeeld worden. Dan is er intusschentijd slechts een belemmering van zijn recht, een soort politiemaatregel, die tijdelijk de exploitatie schorst om zekere werken toe te laten.

Ons Verbrekingshof heeft, bij arresten van 28 Oktober 1846 en 7 Juli 1848, formeel verklaard dat art. 11 niet verhindert, dat de overheid, zonder schadevergoeding voor de partikulieren, maatregelen decreeteere ten bate van het algemeen, zelfs indien hunne uitvoering eene beperking van sommige attributen van het eigendomsrecht noodig maakt.

De heer Boer echter die tot degenen behoorde, die in de kommissie van 1910 de oppositie uitmiekten en beweerden dat ruilverkaveling geen onteigening is, merkte terecht op dat iedere mede-eigenaar verdeling van gemeenschappelijke eigendom kan eischen, krachtens de wet. Nimmer is het bij iemand opgekomen dat, door dit wettelijk voorschrift, de grondwet zou geschonden zijn. Waarom zou zulks wel het geval zijn met het omgekeerde, met een voorschrift tot het brengen van zekere gronden, gedurende eenigen tijd, in een onverdeelde massa?

Deze opmerking komt mij, ook voor ons, gegrond voor, temeer daar die mogelijkheid reeds bestaat in de artikelen 660 en 661 van ons Burgerlijk Wetboek, waar de gemeenschappelijkheid van de muren geregeld wordt en men een onwillige kan verplichten zijn goed in gemeenschap te brengen.

Trouwens oorspronkelijk kende men slechts gemeenschappelijk bezit van den bodem. Bij overgang tot den akkerbouw, eischte het gemeenschappelijk belang individueel bezit en werden de bouwakkers jaarlijks op nieuw verdeeld!

Individueel eigendom van grond is ontstaan uit het

feit, dat die jaarlijksche verdeling in strijd kwam met het algemeen belang. De eenige rechtsgrond van de individuele eigendom is het algemeen belang.

Dezelfde rechtsgrond die den individueelen eigendom deed ontstaan, kan ook weder gelden voor een nieuwe indeeling. Van het oogenblik dat gemeenschappelijk eigendom het algemeen belang beter zou dienen, is de Staat gerechtigd en verplicht er aan mee te werken om den grond weder tot gemeenschappelijke eigendom te maken. Dat oogenblik is aangebroken — al zal het slechts van korten duur zijn — bij de ruilverkaveling. Indien, steunend op den rechtsgrond «algemeen belang», verdeling van den bodem kan gevorderd worden, zonder in strijd te komen met de Grondwet, waarom zou, steunend op denzelfden rechtsgrond, een tijdelijke samenvoeging dan wél in strijd zijn met de grondwet?

In 1912 reeds, was ook Mr. Van Dievoet van meening, dat de ruilverkaveling niets ongrondwettelijks inhoudt.

Dit ontwerp van het Nederlandsch Landbouwcomité van het jaar 1910 werd echter niet tot wet verheven en zoo komen we dan, na enkele jaren studie en een paar vrijwillige toepassingen, tot de jaren 1922-1923. Toen kwam een tweede ontwerp ter sprake in de Nederlandsche Kamers, dat dan de wet van 1924 zou in het leven roepen.

Het groote verschil tusschen het eerste en tweede ontwerp is wel dit, dat het eerste de ruilverkaveling als onteigening opvat en het tweede niet.

De regeering ging zelfs zoover, deze afwijking in de memorie van toelichting geheel zonder motiveering te laten.

In de memorie van antwoord zette de toenmalige Minister van Landbouw Ch. Ruys de Beerenbrouck echter zijn standpunt uiteen, en dit is dan de opvatting van de meerderheid, die de wet stemde. Deze zienswijze komt hierop neer dat, behalve voor zooveel betreft grond, die voor wegen en waterleidingen noodig is, bij ruilverkaveling van eene toepassing van het onteigeningsinstituut geen sprake is. En hij komt hier toe met de volgende redeneering: «Het wezen van het recht van onteigening ten algemeenen nutte ligt niet in de omstandigheid dat de eigenaar zijn goed verliest, maar in de omstandigheid, dat hij, die het goed in eigendom verkrijgt, daarvan beoogt een gebruik te maken ten algemeenen nutte.

Deze bijzondere positie neemt, bij de ruilverkaveling, de verkrijger van het goed niet in, daarom is de ruilverkaveling niets anders dan één van de vele wijzen, waarop verandering in de economische verhoudingen door de wet wordt tot stand gebracht. Ten aanzien van de gronden, bestemd voor het net van wegen en waterlopen, staat de zaak anders. Hier is, volgens den Minister, het essentieele element van het onteigeningsrecht aanwezig: Het publiek rechterlijk lichaam, aan hetwelk de wegen en waterlopen zullen toebehoren, zal deze in het algemeen belang aanwenden.

Dit is de geest der wet van 1924. Hier zou het echter niet bij blijven. De evolutie is verder gegaan en het heeft mij getroffen, bij het lezen van het verslag nopens het voorstel van wet, houdende nieuwe bepalingen omtrent ruilverkaveling: dat men tegenwoordig vrij algemeen van gedacht is in Nederland dat, ook wat die gronden betreft, die bestemd zijn voor wegen en waterlopen, er van onteigening ten algemeenen nutte geen sprake kan zijn. De voorbereidende werken der nieuwe wet hebben een aanvang genomen gedurende de Kamerszitting 1936-1937 en werden voortgezet gedurende de zitting 1937-1938. Naar aanleiding van sommige vragen door de Kamerkommissie gesteld, zette de minister van Landbouw het huidige standpunt der regeering uit-

een. Volgens hem waren ruilverkaveling en onteigening twee naast elkaar bestaande eigensoortige instellingen. « Waartoe dient het », zoo vroeg hij, « om telkens, wanneer het rechtsleven met een nieuw instituut wordt verrijkt, dit te brengen onder een reeds bestaand rechtsbegrip, waarmede het slechts één of meer kenmerken gemeen heeft. Dit leidt tot een gekunstelde dogmatiek ».

Ruilverkaveling heeft, volgens hem, slechts één enkel kenmerk met onteigening ten algemeenen nutte gemeen, dat is dat beide in 't algemeen belang zijn.

En inderdaad het element dwang is een wezenskenmerk van de onteigening ten algemeenen nutte. Bij de ruilverkaveling is het slechts potentieel aanwezig.

Elke dwang, elke ontneming van den eigendom is echter nog geen onteigening ten algemeenen nutte in den zin der grondwet. Men heeft hiervoor slechts te denken aan de door de wet geregelde vernietiging van goederen, tot wering van voor den landbouw schadelijke dieren en van plantenziekten, de wet op de honds-dolheid, de geregelde verkoop van den boedel bij een falend, de strafrechtelijke verbeurdverklaring en de burgerlijke executie.

In de Nederlandsche ruilverkavelingswet, beschouwt men de perceelen, die elk der deelgenooten verkrijgt klaarblijkelijk niet als een schadeloosstelling. Hetgeen den deelgenoot in grond of geld wordt toegewezen houdt met de schade, welke hij lijdt, geen verband. Ieder heeft slechts recht op een bepaalde quote uit de ruilverkavelingsmassa, in verhouding met zijn inbreng. Als regel is de waarde, van hetgeen ieder ontvangt, zelfs grooter.

Bij onteigening ten algemeenen nutte is er steeds een onteigende partij, om deze bij ruilverkaveling te zien, moet men zijn toevlucht nemen tot een fictie. Indien echter de delegee, die toevallig het ontnomen goed toebedeeld krijgt, ook een onwillige is, dan komt men er zelfs met behulp dezer fictie niet. Dit alles geldt, volgens den minister, evenzeer voor den grond, welke ten behoeve van wegen en waterloopen aan het blok wordt onttrokken. Ook hier zou er geen onteigende partij zijn. Het publiek rechterlijk lichaam, dat den eigendom verkrijgt, wordt eenvoudig aangewezen. Van schadevergoeding, in den eigenlijken zin, is er inderdaad ook geen sprake. Deze werken vormen slechts een deel der ruilverkaveling, zij zijn in de eerste plaats bestemd het belang van de gezamenlijke deelgenooten

te dienen. Zoo kwam de minister dus tot het besluit dat ruilverkaveling geenszins onder het begrip onteigening ten algemeenen nutte valt, maar een eigensoortig instituut vormt.

BESLUIT.

Wat hiervan overigens zij, hoofdzakelijk blijft, dat de wet tot stand komt!

Want daarmede zou, eindelijk, in een groote leemte in ons agrarisch recht zijn voorzien en zou onze bodemproductie grootelijks kunnen profiteeren van het wegvallen van belemmeringen, welke de intensivering en rationalisering van het landbouwbedrijf in vele streken van ons land thans nog al te zeer in den weg staan.

Wat wettig is en rechtvaardig, valt op den duur, zelfs in ons land, door formeele spitsvondigheden, toch niet te beletten.

Nog veel zou hier te bespreken vallen: de hoogst interessante Zwitsersche wetgeving, waar het ruilverkavelingsinstituut in het nieuwe wetboek van 1912 is opgenomen, en waar de wet tevens een grens stelt voor de verdere verdeling.

De uitvoerige Deutsche wetgevingen, o.a. de zeer degelijke Beiersche wet, waar tevens het erfrecht wordt geregeld. De werkzaamheden met het oog op het uitwerken van het ruilverkavelingsinstituut door het Internationaal Arbeidsbureau te Genève en door de Internationale Landbouwwetgevingsvereniging te Rome verricht, zouden moeten uiteengezet.

Belangwekkend ware het, in verband met het huidige ontwerp, al de problemen die het stelt te behandelen: de problemen spruitend uit ons erfrecht, hypotheekrecht, enz...

De moeilijkheden die de wet bij de toepassing ontmoet, wat betreft de regeling der erfdienstbaarheden en huurrechten. In verband met ons onderwerp valt het ook op, hoe overal de begrippen van onteigening en van eigendomsrecht evolueeren en nieuwe wegen opgaan.

Dit alles zou ons echter te ver voeren. Deze verhandeling beoogt slechts een korte schets te zijn, een soort van kennismaken met het instituut dat zich in haast alle landen vroeg of laat op den voorgrond heeft weten te dringen.

Mr Jan VAN ALSENOY.

RECHTSPRAAK

246 HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 3 Januari 1938.

Voorzitter: M. Verhulst.

Raadsheeren: MM. De Poortere en Van Thorenburg.

Adv. Gen.: M. Lesaffre.

Pl.: Mrs De Clercq, Debeuckelare en Coene.

AANSPRAKELIJKHEID. — ARTIKEL 1384 B. W. — PATROON VOOR BEDIENDE. — MISBRUIK VAN AUTO DOOR BEDIENDE MET MEDEWETEN VAN SLACHTOFFERS. — GEEN VERHAAL TEGEN DE PATROON.

Personen die op uitnodiging van den voerder in een auto stappen toebehoorende aan den patroon van dezen voerder, en die weten dat de voerder met de auto uitrijdt tegen den wil en in overtreding van de inzichten van den patroon, hebben geen verhaal

tegenover dezen patroon op basis van art. 1384 B. W. wanneer door de schuld van den voerder een ongeluk geschiedt. (1)

Geeroms t/ De Cooman.

Overwegende dat de Burgerlijke partij bij rechtstreeksche dagvaarding dd. 16-2-37, de vennootschap «De Cooman Gebroeders» en de vennoten de heeren Frans en Adolf De Cooman, in hoedanigheid van burgerlijke verantwoordelijke voor de schade veroorzaakt door beklaagde magazijnier-portier bij gezegde vennootschap, gedaagd heeft;

Overwegende dat de behandeling der zaak voor het Hof doen uitschijnen heeft dat de slachtoffers — bloedverwanten van beklaagde — in den auto bestuurd door Geeroms gestapt zijn, midden in den nacht van 27 op 28 September 1936, wetende dat

beklaagde zonder zijns meesters toestemming met een nieuwen auto uitgereden was ;

Dat de burgerlijke partij, beklaagde moet aanzien hebben als handelende voor eigen rekening en niet in hoedanigheid als aangestelde der Firma De Cooman, krachtens art. 1384, § 3 B. W.;

Dat al de inzittenden van den auto wel wisten dat Geeroms zich had plichtig gemaakt aan iets laakbaars met misbruik te maken van het vertrouwen dat in hem gesteld werd en dat zij deelgenomen hebben aan die laakbare handelingen ;

Overwegende dat bij het beroepen vonnis terecht genomen werd dat de firma «De Cooman gebroeders» en de vennooten De Cooman Fr. en Adolf, niet verantwoordelijk zijn voor de gevolgen der daden in dergelijke omstandigheden gepleegd door Geeroms Augustien ;

Overwegende dat het Hof zich vereenigd met de beweegredenen van den eersten rechter ;

Overwegende dat de opgelegde straf in overeenstemming is met den ernst van het gepleegde feit en den persoon des daders ;

Overwegende dat de toegekende vergoeding billijkerwijze begroot werd ten aanzien der B. P. en rechtstreeks voortvloeit uit de gepleegde feiten ;

Om die redenen en deze van den eersten rechter ; Gelet op de wetbepalingen bij het vonnis aangehaald, en door den Voorzitter nogmaals aangeduid.

Het Hof

Alle andere besluiten verwerpende,

Verklaart de B. P. en het O. M. ontvankelijk in het door hen ingestelde beroep ;

Bevestigt al de schikkingen van het beroepen vonnis ;

Verwijst de B. P. in de kosten van beroep, deze jegens de Staat begroot op 64,55 fr.

(1) Zie : Pirson et De Villé. — Traité de la Responsabilité civile t. I n^{rs} 120 en volgende.

247

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

7 April 1938.

Voorzitter : M. Viaene.

Rechters : MM. Verougstraete en Soenen.

Pleiters : Mrs Debra, Devos en Bulckaert.

VELOKOERS VOOR JONGELINGEN ONDER DE 16 JAAR. — VERANTWOORDELIJKHEID DER OUDERS EN DER INRICHTERS.

De ouders die aan jongelingen van 14 jaar toelaten deel te nemen aan een velokoers, begaan een fout, en kunnen dus, bij gebeurlijk ongeval, niet inroepen dat zij het ongeval niet hebben kunnen beletten.

Bedrijven eveneens een fout, en zijn dus medeverantwoordelijk, de inrichters van deze koers, te meer wanneer zij verzuimd hebben aan de Gemeente-overheid de toelating voor het inrichten van de koers te vragen.

Rubben t/ Mus en Vincent, en Mus t/ Druwé en anderen.

Aangezien tijdens een velokoers ingericht te Oostduinkerke op 10 September 1935, wijlen Elodie Bouckaert, echtgenoot van eischer Rubben Franciscus, en moeder van eischers Rubben Marcel en Karel, door velorijders aangereden werd, en een schedelbreuk opliep waaraan zij kort daarna overleed ;

Aangezien dit ongeval aanleiding gaf tot een strafrechterlijk onderzoek ten laste van de minderjarige Mus Albert, Vincent Pieter en Seys Victor, welke alle drie voor den kinderrechtter te Veurne verzonden werden, onder de betichting van onvrijwilligen doodslag ; dat, bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis, Mus Albert en Vincent Pieter wegens gezegde betichting werden berispt, terwijl tegen Seys Victor alleen een overtreding van het algemeen reglement op het verkeer weerhouden werd ;

Aangezien eischers eene schadevergoeding vorderen van 51.084 fr. solidair ten laste van Mus Firmin en Vincent Arthur : a) in hun hoedanigheid van wettige beheerders over den persoon en de goederen van hun minderjarige kinderen Mus Albert en Vincent Pieter voornoemd, b) ten persoonlijken titel als burgerlijk verantwoordelijk voor hun minderjarige kinderen, overeenkomstig art. 1384 van het B. W. ;

Aangezien Mus Firmin van zijn kant Druwé Edmond en consoorten, inrichters van de velokoers, in vrijwaring heeft geroepen.

Over de hoofdvraag :

Aangezien het vaststaat, krachtens het gezag van het rechterlijk gewijsde, dat Mus Albert en Vincent Pieter zich plichtig hebben gemaakt aan onvrijwilligen doodslag op de persoon van wijlen Elodie Bouckaert ;

dat Mus en Vincent dus te vergeefs het ongeval uitsluitelijk toeschrijven aan de onvoorzichtigheid van Elodie Bouckaert, die op het onverwachts de baan zou hebben overgestoken ;

dat uit het strafrechterlijk onderzoek blijkt dat de verantwoordelijkheid zelfs niet ten deele ten laste van het slachtoffer mag gelegd worden ; dat immers de ooggetuigen waarvan Van Duyse, Janssen en Torrelee, de eenige ooggetuigen waarvan de onpartijdigheid niet kan betwijfeld worden, alle drie houden staan dat Elodie Bouckaert op den rechter kant der baan ging, en op geen oogenblik de baan heeft willen oversteken ;

Aangezien het nog uit het strafrechterlijk onderzoek blijkt dat de ouders Mus en Vincent de deelneming van hunne zonen aan de velokoers toegelaten, of minstens gedoogd hebben ; dat zulks eene grove fout was, daar gemelde kinderen den vollen ouderdom van 15 jaar nog niet bereikt hadden, en dus aan een velokoers van 25 km. niet konden deelnemen zonder een bijzonder groot gevaar ;

Aangezien uit deze beschouwingen volgt dat de vraag tegenover Mus Firmin en Vincent Arthur grond is ; dat de solidariteit tusschen hen gerechtvaardigd is krachtens art. 50 van het S.W.B. ; dat het bedrag der schadevergoeding voor stoffelijke en zedelijke schade gevorderd door den echtgenoot (20.000 fr.) gematigd voorkomt ; dat het bedrag gevorderd door ieder der kinderen (15.000 fr.) billijk

op 10.000 fr. mag teruggebracht worden; dat wat betreft het grootste deel der gevorderde doodschulden, alleen de gecapitaliseerde intresten verschuldigd zijn, wat dezen post vermindert van 1.084 fr. op 550 fr.;

Over de vraag tot vrijwaring :

Aangezien de velokoers waarvan spraak, ingericht was voor beginnelingen onder de 16 jaar, en op een doortocht van ongeveer 25 km., o. m. langs de baan van Oostduinkerke-dorp naar Oostduinkerke-Bad;

Aangezien het inrichten van zulkdanige koers eene grove fout was; dat Druwé Edmond en consoorten zich ervan rekenschap hadden moeten geven dat jongens van 14-15 jaar de noodige koelbloedigheid en zekerheid van bewegingen missen om zonder aanzienlijk gevaar deel te nemen aan een velokoers, ten minste aan een koers van 25 km. op banen van druk verkeer;

dat hier aan te stippen valt dat volgens art. 15 van de sportreglementen van den Belgischen Wielrijdersbond, geen vergunningen van liefhebbers-beginnelingen worden toegestaan aan jongelingen onder de 17 jaar;

dat voornoemde verweerders in vrijwaring nog eene fout begaan hebben met aan de Gemeenteoverheid geen toelating voor het inrichten van de koers te vragen (overtreding van art. 43 van het algemeen reglement op het verkeer); dat deze toelating hun zeer waarschijnlijk zou geweigerd zijn, daar het niet te vermoeden is dat de Gemeenteoverheid, aan aan hare plicht tekort komend, een koers zou hebben toegelaten, die wegens den ouderdom van de deelnemers, erg schadelijk moest zijn voor de gezondheid van deze laatsten, mitsgaders gevaarlijk voor het publiek; dat in de veronderstelling dat de Gemeenteoverheid de koers toch zou hebben toegelaten, er mogelijk ordemaatregelen zouden genomen geweest zijn, die de aandacht van het slachtoffer zouden gaande gemaakt hebben, en wellicht het ongeval zouden hebben vermeden;

Aangezien de fouten door verweerders in vrijwaring begaan, in rechtstreeksch oorzakelijk verband staan met het ongeval;

Aangezien verweerders in vrijwaring inroepen dat volgens het bericht waarbij de koers werd aangekondigd, zij niet verantwoordelijk waren voor gebeurlijke ongevallen;

Aangezien dit bericht zonder uitwerksel is tegenover de ouders Mus en Vincent; dat het verspreid werd, met slechts enkele exemplaren, op een getypt bladje, waarvan het niet bewezen is dat de ouders Mus en Vincent kennis zouden gehad hebben;

dat daarenboven men zich niet mag ontslaan van de gevolgen van grove fouten, zooals deze welke in het onderhavig geval werden begaan;

Aangezien bijgevolg de verweerders in vrijwaring mede verantwoordelijk zijn voor de gevolgen van het kwstieus ongeval; dat tusschen de verantwoordelijke partijen onderling — Mus, Vincent, en de inrichters van de koers, allen samen 10 in getal — de verdeling der schuld bij hoofdelijke aandeelen geschieden moet;

Om deze redenen, de rechtbank, alle verdere of

tegenstrijdige besluiten als ongegrond van de hand wijzende, veroordeelt solidair Mus Firmin en Vincent Arthur, a) in hunne hoedanigheid van wettige beheerders over den persoon en de goederen van hunne minderjarige zonen Mus Albert en Vincent Pieter, b) ten persoonlijken titel, als burgerlijk verantwoordelijk voor hunne minderjarige kinderen voornoemd, om te betalen :

aan eischer Rubben Franciscus : 20.000 fr.

aan eischer Rubben Marcel : 10.275 fr.

aan eischer Rubben Karel : 10.275 fr.

ongeminderd de rechterlijke intresten op ieder dezer sommen, en de kosten;

en wijzende op de vraag tot vrijwaring ingesteld door Firmin Mus tegen Druwé Edmond en consoorten, veroordeelt ieder van deze laatsten om aan Mus Firmin terug te betalen 1/10 van de vergoeding en van de kosten welke hij krachtens de veroordeeling hierboven aan eischers zou hebben betaald ;

veroordeelt verder Druwé Edmond en consoorten ieder tot 1/8 der kosten van de vraag tot vrijwaring.

248

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

2 Maart 1938.

Voorzitter : Mr Gottigny.

Rechters: MM. Van Wetter en Colson.

Pleiters : Mters Hurdebise en Van der Maeren.

EIGENDOMSRECHT. — VERKOOP DOOR MEDEGERECHTIGDEN VAN ONROEREND GOED. — VRUCHTGEBRUIK. — NAAKTE EIGENDOM. — AANKOOP DOOR VRUCHTGEBRUIKER. — VERPLICHTINGEN.

In geval van verkoop door vruchtgebruiker en naakte eigenaar van een onroerend goed, behoudt de vruchtgebruiker indien hij het goed aankoopt, zijn recht op genot niet in hoedanigheid van vruchtgebruiker (nemini res sua servit, art. 617 B. W.) maar in hoedanigheid van eigenaar; door vermenging inderdaad is het vruchtgebruik te niet gegaan.

Het recht van vruchtgebruik kan derhalve niet overgedragen worden op het gedeelte van den verkoopsprijs dat de waarde van den naakten eigendom vertegenwoordigt. De koper zal derhalve deze waarde volledig moeten betalen.

Jouret t/ Fauconnier.

Aangezien het dagvaardingsexploot en de andere akten der rechtspleging in de Nederlandsche taal zijn opgemaakt ingevolge art. 2, 32 tot en met 37, 40 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Overwegende dat verweerster weduwe Albert De Donder en wijlen Martha De Donder, rechtgeefster van eischeres, Marguerite Jouret, de eerste helft in vollen eigendom en het vruchtgebruik van de wederhelft, de tweede de helft in blooten eigendom van een huis gelegen te Ronse, bezaten;

Overwegende dat ze overeenkwamen den vollen eigendom van dit goed te verkopen volgens lastenkohier, op 17 November 1932 door notaris De Pratere te Ronse opgemaakt; dat, bij akte van

zelfden datum door dezen laatste verleden, het huis tegen de globale som van 300.100 frank aan gedaagde werd toegewezen; dat deze den prijs niet betaalde;

Aangezien de actie er toe strekt te hooren zeggen dat aanlegster recht heeft 1) op het deel van de koopsom overeenstemmend met de vergelijkende waarden van den naakten eigendom en het vruchtgebruik op 17 November 1932; 2) op de, in de verkoopakte bedongen, intresten van dit gedeelte aan 7 % 's jaars te rekenen van dien dag; dat eischeres vraagt dat indien de prijs die haar toekomt niet onmiddellijk door de rechtbank kan bepaald worden, deze ten provisioneelen titel op 100.000 frank vastgesteld zij;

I. — Aangezien verweerster de nietigheid van het exploit van rechtsingang opwerpt om reden dat ze gedagvaard werd den 23 Oogst om te verschijnen na acht dagen zonder inachtneming van den verloftijd;

Aangezien het niet bewezen is dat ze benadeeld werd; dat de nietigheid dus niet dient aangenomen te worden; (art. 173 Wetboek Burgerlijke Rechtsvordering);

II. — Aangezien gedaagde staande houdt dat ze haar vruchtgebruik niet verzaakte, en hetzelfde op de som van 150.050 frank, zijnde de helft van den prijs moet overgedragen worden; aangezien ze aanvoert dat dit bedrag dienvolgens eerst bij haar overlijden eischbaar is en zij het genot er van heeft gedurende haar leven;

Aangezien die bewering niet gegrond is;

Overwegende dat verweerster den naakten eigendom van de helft van het huis aankocht; dat haar vruchtgebruik dus door vermenging te niet ging, nemini res sua servit (art. 617 Burgerlijk Wetboek); overwegende dat haar recht van genot blijft voortbestaan, maar zij hetzelfde uitoefent in hare hoedanigheid van eigenares en niet meer in deze van vruchtgebruikster (Planiol, deel III, nr. 870);

Overwegende dat de aanlegster ten onrechte beweert dat verweerster haar vruchtgebruik verkocht; dat het goed immers aan deze laatste werd toegewezen; aangezien echter luidens voormeld lastenkohier gedaagde gezamenlijk met Martha De Donder, naakte eigenares, den vollen eigendom van het huis wilde verkoopen; aangezien alhoewel zij zelve het goed verkreeg, dit lastenkohier de voorwaarden van de bewuste vervreemding regelt en dat het uitdrukkelijk het verkrijgen door eene van de medeverkoopsters voorziet; aangezien deze aldus het inzicht hadden twee verschillende verkoopen te sluiten, de eene het vruchtgebruik, de andere den blooten eigendom tot voorwerp hebbende; dat die afzonderlijke en van malkaaf onafhankelijke rechten door den bedongen globalen prijs vertegenwoordigd zijn; dat hieruit volgt dat de verkoopster van den naakten eigendom recht had op den prijs van denzelve (art. 1582 Burgerlijk Wetboek); aangezien de medeverkoopsters niet wilden dat het vruchtgebruik omgezet worde in een oneigenlijk vruchtgebruik van de totale koopsom en alzoo een nieuw vruchtgebruik tot stand kome; de inderdaad het

lastenkohier de clause inhoudt dat, indien de prijs niet gekweten is acht dagen na de vervreemding, de koper den intrest er van aan 7 % 's jaars verschuldigd is te rekenen van de toewijzing; dat verweerster hare rechten tegen de naakte eigenares niet voorbehold;

Overwegende dat ze dus afstand deed van haar vruchtgebruik niet enkel ten bate van den eventueelen koper, maar ook ten voordeele van de naakte eigenares; dat, in die omstandigheden, art. 621 van het Burgerlijk Wetboek luidens hetwelk de vruchtgebruiker zijn vruchtgebruik blijft genieten indien hij er niet formeel afstand van deed, hier niet toepasselijk is (Pand. belges, V° Usufruit et usage (en général) nr. 1825, Laurent, deel VII, n. 35 en 74, Baudry Lacantinerie, Des Biens, 1896, n. 764, Kluyskens, 5e deel, n. 227, Verbr. Fr. 24 November 1858 en 7 Januari 1878, Hof Lyon, 7 November 1863, Dalloz 1858, I, 438, 1878, I, 145, en de nota, 1864, II, 54 en de nota);

Overwegende dat dienvolgens aanlegster recht heeft op het gedeelte van 150.050 frank overeenstemmende met de vergelijkende waarden van den naakten eigendom en het vruchtgebruik op 17 November 1932;

Aangezien gedaagde geboren is in 1875;

Om deze redenen :

alle andere besluiten verwerpend, vooraleer verder te beslissen, zegt dat het dagvaardingsexploot geldig is, bepaalt ten provisioneelen titel op 60.000 frank den prijs door verweerster aan eischeres verschuldigd wegens aankoop van bewusten blooten eigendom, beveelt aan partijen te besluiten aangaande de basis welke dienen zal tot de definitieve schatting van de koopsom, zegt dat aanlegster recht heeft tegenover gedaagde op de overeengekomen intresten derzelve aan 7 % 's jaars te rekenen van 17 November 1932, verwijst verweerster in de gerechtelijke kroozen van 60.000 frank en van voornoemde intresten, beveelt dat gemelde verkoopakte van 17 November 1932 moet verklaard worden in den zin hierboven uiteengezet; kosten in opschorsing.

249

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1ste Kamer. — 28 April 1937.

Voorzitter : M. de Ruyck.

Rechters : MM. du Bois en Thienpont.

Pl. : Mters Van Fleteren en Vaerendonck.

HUUR. — HOTEL. — NIET GOEDKEURING DOOR OFFICIEELE INSTANTIES. — VERMINDERING VAN HUUR.

De daden van het openbaar bestuur waardoor het genot van den huurder gestoord wordt, geven aan den huurder het recht een vermindering van den huurprijs en desgevallend de verbreking van het contract te vorderen. Wanneer een gebouw verhuurd wordt als hotel kan de huurder een huurvermindering vergen wanneer de openbare instanties het als dusdanig weigeren te aanvaarden.

Meeusen t/ Groote Brouwerijen Ultra.

Overwegende dat het hooger beroep regelmatig is in den vorm en strekt tot het nietig verklaren van een vonnis dat een pandbeslagneming geldig verklaart, de pacht verbreekt en beroepers veroordeelt tot het betalen van 7884 frank voor achterstallige pachten en lasten en van 6000 frank als vergoeding voor herverhuring;

Overwegende dat beroepers aanvoeren dat het verpacht goed bekend stond als «Hôtel du Cygne», dat de inrichting van dit gebouw niet overeenstemt met de voorschriften en reglementen van het statuut van het Hotelwezen, genomen in uitvoering van het K. B. van 26 Oogst 1935; dat de bevoegde overheid hun verbod liet beteekenen het goed als hotel uit te baten en dat de eigenaarster weigert de noodige werken uit te voeren om het gebouw in orde te brengen en beschikbaar te maken als hotel, overeenkomstig de nieuwe wettelijke bepalingen of een pachtvermindering toe te staan;

Dat beroepers verder aanvragen dat de pacht prijs op 800 frank per maand zou worden herleid;

Dat een schadevergoeding van 15.000 frank worde toegekend en dat hun toegelaten worde zich met maandelijksche arkortingen van 500 frank van hun achterstallige schulden te kwijten;

Overwegende dat beroepene te vergeefs opwerpt dat in de mondelinge pachtovereenkomst kwestig goed beschreven staat als herberg;

Dat dit woord trouwens niet aanduidt dat het goed uitsluitend tot dranksluiterij bestemd was (Herberg-Auberge-hôtellerie. cfr. Vercouillie);

Dat beroepene zelf in de opschriften der brieven die ze aan eischers in beroep schrijft, het huis als «Hôtel du Cigne» betitelt;

Dat zij niet betwist dat voorgaande huurder het gebouw als hôtel uitbaatte en uit geen elementen blijkt dat bij de nieuwe pacht, partijen zinnens waren de bestemming van het goed te wijzigen;

Overwegende dat art. 1722 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, de eigenaar verplicht de huurder te vrijwaren wegens stoornissen aan het genot van den huurder;

Dat de daden van het openbaar bestuur waardoor het genot van den huurder gestoord wordt, de vermindering van den huurprijs en desgevallend de verbreking van het contract wettigen. (Kluyskens, contracten, n° 218);

Dat de maatschappij «Ultra» deze stoornis niet betwist;

Overwegende dat het gedeeltelijk gebrek aan genot waarover wordt geklaagd aan beroepene, niet toe te schrijven is en dus geen aanleiding geeft tot schadevergoeding maar alleen tot vermindering van den huurprijs;

Dat deze een aequo et bono mag herleid worden op 1.200 frank per maand, sedert 1 December 1936;

Overwegende dat de betwisting over den huurprijs reeds ontstaan was toen beroepene de meubelen in beslag nam;

Dat de pandbeslagneming in die voorwaarden uitgevoerd, niet gerechtvaardigd is;

Dat beroepene verder niet bewijst vroeger reeds

terugbetaling der achterstallige lasten gevraagd te hebben.

Om deze redenen :

De rechtbank, aanvaardt het hooger beroep.

En erover wijzend, alsook voor zooveel noodig over den tegeneisch :

Doet het bestreden vonnis te niet.

En doende wat de eerste rechter hadde moeten doen :

Vernietigt de pandbeslagneming van 29 December 1936, gelegd door deurwaarder van Wittenberghe van Gent.

Stelt den huurprijs op 1.200 frank per maand, boven de lasten vanaf den 1 December 1936.

250

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

9de Kamer. — 2 Februari 1938.

Voorzitter : M. De Baer.

O. M. : M. Cerkel.

STRAFRECHT. — KANSSPEL. — SNEEUWBAL. — KENMERKEN.

Onder kansspel moet verstaan het spel waarop de kans op winst afhangt hetzij van een toeval hetzij van een gebeurtenis waarop de wil van den speler geen invloed kan hebben. Zelfs wanneer die kans toeneemt met de meerdere geoefendheid ofwel de grootere behendigheid van den speler.

Op. Min. t/ De Mooy.

Aangezien de spelen gekend en ingericht onder den naam van «sneeuwbal» (Boule de neige), «kettingspel» en anderen van tweeërlei soorten zijn; in de eene soort nemen de uitbaters, na het spel op touw te hebben gezet, er geen deel meer aan in dien zin dat alle geldverhandelingen, betalingen, enz. rechtstreeks tusschen de spelers gebeuren; de uitbaters van het spel doen niets anders dan aan de opeenvolgende spelers de formulieren te verschaffen met aanduiding der namen van de spelers die aan de reeks deelnemen;

In de andere soort houden de uitbaters van het spel de kas, alle betalingen worden in hunne handen gedaan en zij zelf betalen dan aan de gebeurlijke winners het bedrag waartoe zij gerechtigd zijn;

Aangezien het spel door betichte De Mooy ingericht tot de tweede soort behoort; de persoon aan wien een kaart verkocht was geweest voor den prijs van een Nederlandschen Gulden moest, ingeval hij wou meespelen, drie andere deelnemerskaarten aan 1 gulden per stuk koopen en ze dan alle vier binnen drie weken weder verkoopen aan andere personen waarvan ieder op zijn beurt weerom vier kaarten moesten plaatsen; wanneer deze handeling zich zes maal herhaald had bekwam de eerste speler twee duizend Hollandsche gulden;

Aangezien deze speler echter gezegde 2.000 gulden slechts kon bekomen voor zooveel hijzelf en zijne 340 opvolgers (1 + 4 + 16 + 64 + 256) allen zonder uitzondering vier kaarten verkocht hadden,

hetgeen een totaal cijfer van 1.365 koopers van kaarten onderstelt; dit kon alleenlijk bij uitzondering gebeuren, zoodat er bijna geen kans was om de premie te bekomen, maar voor het uitzonderlijke geval waar die reeks volledig zou zijn, en wanneer de inrichters van het spel dus mochten verhoplen dat een groot getal van die 1.365 koopers op hunne beurt vier kaarten ieder zouden verkoopen (en zoo misschien over de 4.000 gulden zouden verzameld hebben) dan werd aan den eersten kooper een bedrag van 2.000 gulden uitbetaald;

Aangezien later het getal reeksen van 6 op 5 werd teruggebracht, maar dat dan ook de beloofde premie op 7.500 Belgische franks werd teruggebracht;

Aangezien zulke spelen niet kunnen aanzien worden als eigenlijke loterijen in den zin der wet;

Dat zij weleer moeten aanzien worden als kansspelen;

Aangezien onder kansspel moet verstaan worden het spel waarbij de kans op winst afhangt hetzij van een toeval, hetzij van een gebeurtenis waarop den wil van den speler geen invloed kan hebben, zelfs wanneer die kans toeneemt met de meerdere geoefendheid of met de grootere behendigheid van den speler;

Aangezien dit ontegensprekelijk het geval is : dat indien men kan zeggen dat de kans op winst toeneemt wanneer men zich opvolgers kiest die in de eerste plaats actief genoeg zijn om zelf weder opvolgers te werven, en indien aldus de behendigheid van den eersten speler een zekere rol speelt in het kiezen der eerste opvolgers, deze eerste speler totaal vreemd is en blijft aan het kiezen der opvolgers van tweeden rang door de opvolgers van eersten rang en nog veel meer aan het kiezen der opvolgers van derden rang door de opvolgers van tweeden rang, en zoo voorts;

Dat het kiezen van onbekenden door andere personen die hem even onbekend zijn in zijnen hoofde kan gelijk gesteld worden met een louter toeval waarop noch zijn wil, noch zijne behendigheid, noch zijne geoefendheid den minsten invloed kunnen hebben, in andere woorden, hij hangt volledig af, niet van zijne eigene behendigheid maar van de behendigheid van zijne naspelers en van de geneigdheid van zijne opvolgers om aan het spel deel te nemen;

Aangezien het wisselvallig karakter van het spel voorwat den allereersten speler reeds opvallend is wanneer men nadenkt dat om de premie te bekomen al zijne 1364 opvolgers eene kaart moeten koopen, maar dat het nog meer opvallend is voor wat de 4 spelers in den tweeden rang betreft, voor dewelke er 5461 noodig zijn; voor de 16 spelers van den derden rang voor dewelke er 21.845 noodig zijn; voor die van den vierden rang voor dewelke er 349.545 noodig zijn; voor die van den zesden rang voor dewelke er 1.398.201 noodig zijn, enz., zoodat voor de spelers van den 10en rang verre boven de 300 millioen spelers noodig zijn opdat de premie door hen gewonnen worde;

Aangezien het ook opvallend is dat indien de Credit Hollands lijst van personen publiceert

aan wie «betalingen» gedaan zijn geweest, in geen enkel geval het bedrag van deze «betalingen» aangeduid wordt; dat het wel mogelijk is dat aan deze personen voorschotten van 500 of 1.000 franks betaald zijn geweest, maar dat geen geval wordt aangestipt waarin de volle premie van 2000 gulden uitbetaald zou zijn geweest;

Aangezien het dus blijkt dat betichte zich heeft plichtig gemaakt om te Antwerpen, zelfde kanton, in den loop van 1934 en 1935, vóór 6 Februari 1935;

Op welke plaats en onder welken vorm ook voordeel te hebben getrokken van kansspelen, hetzij dat hij zelve of door zijn gelastigden daaraan deel nam en ten zijnen bate voorwaarden stelde welke de kansen opgelijk maakten, hetzij dat hij van de personen wien het toegelaten werd daaraan deel te nemen, een loon in geld ontving of iets afhield van den inzet, hetzij dat hij zich rechtstreeks of onrechtstreeks eenig ander voordeel verschafte door middel dier spelen, feit voorzien en gestraft door art. 1, 4 en 5 der wet van 24 October 1902 en niet door het feit aangehaald in de dagvaarding sub. litt. A en gestraft door art. 301 en 302 van het Strafwetboek;

Aangezien het feit B bewezen is;

Om deze reden, veroordeelt

251 RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

24 December 1937.

Voorzitter : Mr E. Sasse.

Referendaris : Mr Verbraeken.

Pl. : Mters A. Stelfeld en E. Van der Haegen.

DIENSTKONTRAKT. — MEESTERGAST. — KARAKTER. — WIJZIGINGEN AAN UITBETALING EN BEREKENING VAN HET LOON. — INVLOED OP BESTAANDE RECHTSBETREKKINGEN. — BEDIENDE VALLEND BUITEN KADER DER WET VAN 7 OOGST 1922. — BEVOEGDHEID. — VERJARING.

De wijzigingen die een werkgever brengt aan het betalen en het berekenen van het loon van den werknemer, zelfs met dezes toestemming, blijven zonder invloed op den aard der tusschen partijen bestaande rechtsbetrekkingen indien zij geen verband houden met den te presteeren arbeid.

Een meestergast is een bediende. Op grond van art. 29 der wet op het bediendenkontraet is de kennis van de geschillen die er uit voortvloeien aan den Werkrechtensraad onttrokken indien zijn jaarlijksche wedde de somme van 24.000 fr. overtreft en zijn de algemeene beginselen op de bevoegdheid van toepassing en niet die der wet van 10 Maart 1900 op het arbeidskontraet.

Tegen een bediende die niet onder de toepassing valt der wet van 7 Oogst 1922, kan de verjaring van een jaar niet worden ingeroepen.

De Herdt t/ Antwerp Engineering C°.

Aangezien aanlegger besluit tot verwijzing onder

alle voorbehoud, naar de algemeene rol van den eisch tot faillietverklaring van eerste verweerster tot hooren zeggen dat hij wegens hoogervermelde redenen recht heeft op 30.049,35 frank schadevergoeding, en tot verwijzing van eerste verweerster tot betaling van 12.000 frank ten provisioneelel titel;

Aangezien eerste verweerster niet betwist aanlegger op 1 September 1932 zonder voorafgaandelijken opzeg doorgezonden te hebben;

Aangezien door haar op 30 Juni 1932 erkend geweest is dat aanlegger in hoedanigheid van mees-tergast in haren dienst was.

Aangezien de wijzigingen die zij te voren getracht had in het betalen en het berekenen van aanlegger's loon te brengen geen verband hielden met den door hem te presteeren arbeid en bijgevolg hadden zij zelfs door hem aanvaard geweest — quod non — vermits eerste verweerster geweigerd heeft de voorwaarde aan te nemen waarvan aanlegger zijne toestemming deed afhangen, zonder invloed zou gebleven zijn op den aard der tusschen hem en haar bestaande rechtsbetrekkingen;

Aangezien luidens art. 4, 5° der wet van 9 Juli 1926 de meestergasten onder de bedienden gerangschikt worden, dat bedoelde wet de in vorige wetten vastgelegde begrippen «werkmán» en «bediende» gewijzigd, verbeterd en nauwkeurig bepaald heeft, en met de meestergasten onder de bedienden te rangschikken bepaald afgeweken is van art. 1 paragr. 2 der wet van 10 Maart 1900 luidens hetwelk de meestergasten onder de werklieden gerekend werden;

Aangezien het onbegrijpelijk zou zijn dat de wetgever na in den schoot der Werkrechtshraden, nevens de kamers voor werklieden, andere kamers ingesteld te hebben in beginsel gelast met het beslechten der geschillen tusschen werkgevers en bedienden, laatstgenoemde rechterlijke lichamen zou willen opleggen hebben om sommige der onder hunne bevoegdheid vallende geschillen uitspraak te doen volgens grondregels die van toepassing zijn op eene andere klas van werknemers dan degene die aan hunne rechtsmacht onderworpen zijn, en voor de toepassing derwelke aan andere rechters eene bijzondere bevoegdheid toegekend wordt;

Aangezien evenmin kan aangenomen worden dat een meestergast wier jaarlijksch loon 24.000 frank te boven gaat, en bijgevolg geen rechtsonderhoo-rige van den Werkrechtshraad meer is, in tegenstelling met zijne min hoogbeloofende vakgenoten met handarbeiders zou moeten gelijkgesteld worden en beroofd van de voordeelen door art. 7, 26 en 27 der wet op de bediendenarbeidsovereenkomst aan bedienden die een even hoog loon genieten toegekend worden (H. v. Verbr. 28 Mei 1931, P. 1931, I, 173, en Brussel, 13 Nov. 1935, P. 1936, II, 161);

Aangezien bijgevolg het rechtsverband tusschen aanlegger en eerste verweerster bestaan hebbend ontstaan is niet uit een arbeidscontract, maar uit een bediendenarbeidsovereenkomst welke ten oor-zake van doorzending op 1 September 1932 ten einde gegaan is;

Aangezien door eerste verweerster ter zitting

erkend geweest is dat aanlegger's loon gedurende het jaar de doorzending voorafgaand 30.049,35 fr. bedragen heeft; dat zooals hooger gezegd, aanlegger geweigerd hebbend toe te stemmen in wijzigingen aan zijn contract, het nutteloos is na te gaan of bedoelde wijzigingen voor gevolg hadden kunnen hebben het jaarlijksch loon van aanlegger onder 24.000 frank te doen dalen;

Aangezien bijgevolg op grond van artikel 29 der wet op de bediendenarbeidsovereenkomst de kennis van het geschil onttrokken is aan den Werkrechtshraad en de algemeene beginselen over de bevoegdheid van toepassing zijn;

Aangezien ook op grond van hetzelfde artikel de verjaring met één jaar door eerste verweerster ingeroepen hier geen toepassing vindt;

Aangezien het bedrag van aanlegger's jaarlijksch loon, alsook den langen termijn (34 jaar) gedurende denwelken hij in eerste verweerster's dienst is geweest, in aanmerking nemend, de door eerste verweerster's verschuldigde schadeloosstelling billijk mag geschat worden op een bedrag gelijkstaande met twaalf maanden loon of 30.049,35 frank;

Aangezien verweerder Gerling gedaagd geweest is in zijne hoedanigheid van vereffenaar van eerste verweerster; dat deze laatste zelf gedaagd geweest zijnde, het in zake stellen van tweede verweerder overtollig en bijgevolg niet ontvankelijk is;

Om deze redenen:

Akte verleend aan aanlegger van zijn schatting van het geding, verklaart de Rechtbank zich bevoegd.

Stelt verweerder Gerling buiten zake zonder kosten.

Verklaart den eisch tot betaling van schadevergoeding wegens doorzending ontvankelijk tegen verweerster N. V. Antwerp Engineering Cy. Zegt voor recht dat voornoemde verweerster aan aanlegger deswege 30.049,35 frank verschuldigd is.

Verwijst haar ten provisioneelel titel aan aanlegger te betalen de som van 12.000 frank met de gerechtelijke intresten, de helft der tot heden gezeten kosten, daaronder niet begrepen de kosten der kopijen van explooten aan verweerder Gerling afgegeven, die ten laste van aanlegger zullen blijven en de algeheelheid der registratie en verdere kosten van dit vonnis en zijne gebeurlijke beteeke-ning en uitvoering betreffend;

Verwijst de zaak voor wat den eisch tot faillietverklaring en het saldo der schadevergoeding betreft, naar den rol dezer 11e Kamer.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

252

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

1e Kamer. — 5 Februari 1938.

Voorzitter : M. Veesaert.
 Referendaris : M. Vrebos.

RECHTSPLEGING. — VERZET TEGEN VERSTEK-
 VONNIS. — AANBOD OM MET AFKORTINGEN TE
 BETALEN. — ONTVANKELIJK.

*Een verzet dat enkel strekt tot het bekomen van ter-
 mijnen van respijt is ontvankelijk daar dergelijke
 vraag een verweermiddel uitmaakt tegen een vorder-
 ing strekkende tot onmiddellijke betaling eener
 schuld en eischer op verzet al de middelen mag aan-
 wenden die hij voor den eersten rechter mocht in-
 roepen.*

V. G. t/ R.

Aangezien Robert van S. zich verzet heeft tegen
 het verstekvonnis van deze rechtbank, in dato 5 Ja-
 nuari l.l., hem veroordeelende om te betalen aan
 Gaetan R. een hoofdsom van ... fr. voor verkoop
 en levering van waren; dat hij vraagt dat deze recht-
 bank hem zou toelaten zijn schuld door maande-
 lijksche afkortingen te betalen;

Aangezien R. tegenwerpt dat een verzet, dat en-
 kel tot he tbekomen van termijnen van respijt strekt,
 niet ontvankelijk is omdat het bij gebrek aan rechts-
 middelen, aan het voorschrift van art. 437 van het
 wetboek van B. R. niet voldoet;

Aangezien dit middel van niet-ontvankelijkheid niet
 gegrond is; dat een vraag van betalingsgemakkelijk-
 heden ongetwijfeld een verweermiddel uitmaakt
 tegen eene vordering strekkende tot veroordeeling
 tot onmiddellijke betaling van de geheele schuld;
 dat voor den rechter, die, ten gevolge van het ver-
 zet, opnieuw van de zaak kennis neemt, de verweer-
 der alle middelen mag tegenwerpen waarop hij zich
 mocht beroepen in den oorspronkelijken aanleg;

Aangezien ten gronde, eischer op verzet niet be-
 wezen heeft dat hij zich in eenen toestand bevindt
 die de toepassing van de uitzonderingsbepalingen
 van art. 1244 al. 2 van het B. W. zou rechtvaar-
 digen;

Om deze redenen :

De Rechtbank, ontvangt het verzet; zegt het niet
 gegrond, wijst het af; veroordeelt eischer in verzet
 tot de kosten.

NOTA. — Zie : contrà Brussel, 12 Jan. 1937, R. W. 37-38,
 nr 11, kol. 460. In feite zijn de twee vonnissen wel ver-
 eenigbaar. Iemand die zich bij verstek laat veroordeelen
 om daarna, op verzet, enkel uitstel van betaling te vragen
 zal zich meestal practisch niet bevinden in de voorwaar-
 den door art. 1244, al. 2, voorzien. Ongelukkig en ter goeder
 trouw zijn verondersteld. Maar dan gaat het om de ge-
 grondheid en niet om de ontvankelijkheid der vordering.

M. S.

253

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL
TE MECHELEN

21 September 1937.

Rechter : M. Hofman.
 Pleiters : Mrs Delwaide en Strijckers.

ONEERLIJKE MEDEDINGING. — VERGELIJKING
 DER WAREN. — LOSSE BEWERINGEN, ONJUISTE
 CIJFERS. — AANSPRAKELIJKHEID.

*Het critiseeren der waren van een handelaar en het
 onttrekken van cliënten zijn daden van oneerlijke
 mededinging wanneer men daartoe zijn toevlucht
 neemt tot losse beweringen of onjuiste cijfers.*

Radio Centrale t/ W.

Aangezien naar luid harer dagvaarding van 26
 December 1936, de vraag van eischeres er toe strekt
 te hooren zeggen dat de hierna beschreven feiten
 door verweerder begaan, daden van ongeoorloofde
 en oneerlijke mededinging uitmaken; verweerder
 te hooren veroordeelen tot de betaling eener som
 van 20.000 frank ten titel van schadevergoeding en
 haar te machtigen het te vellen vonnis te publice-
 ren in drie dagbladen naar haar keuze en op kosten
 van verweerder invorderbaar tegen eenvoudig
 kwijtschrift;

Aangezien het blijkt uit de stukken door eischeres
 overlegd dat verweerder :

I. In den loop der maand Augustus 1936 in een
 programmaboekje voor een liefdadigheidsfeest in-
 gericht door de parochie «Heilige Familie» te Lier,
 de volgende aankondiging heeft doen plaatsen :
 « Een Radio Central aan 1 frank per dag voor vier
 posten is goed — een eigen radio voor denzelfden
 prijs met 60 posten is 10 maal beter — vraagt kos-
 telooze proef aan Radiodienst te Lier, 2, Kolveniers-
 vest, bestuurd Paul Willoque.

N. B. In geval van akkoord wordt uw luidspreker
 der Centrale teruggenomen; luidsprekers overgeno-
 men van vroegere huurders der distributie zijn bij
 ons aan halven prijs te koop»;

II. In een reklaambladje «De Zoeker», versche-
 nen op 25 September 1936, de volgende vergelijking
 heeft gemaakt tusschen een abonnement aan de
 Radio Distributie en de aankoop van een Radio :
 « Wat kost Radiodistributie op drie jaar? a) een
 aansluiting 125 fr.; b) een middelmatige luidspre-
 ker 400 fr.; c) eerste jaar 365 fr., tweede jaar 365
 frank, derde jaar 365 fr., in het geheel 1620 fr. Wat
 kost een goede radio op drie jaar? Eerste jaar 2,50
 frank per dag of 75 frank per maand, 900 fr.,
 tweede jaar 1 fr. per dag 360 fr., derde jaar
 1 fr. per dag 360 fr., samen 1620 fr. Wat geeft
 Radiodistributie: a) vier posten; b) middelmatige
 en meestal zwakke muziek, c) verder blijft gij huur-
 der van de distributie uw leven lang aan 1 fr. per
 dag; wat geeft u een goede radio : a) 60 posten,
 b) zuivere en sterke muziek dank de dynamische
 luidspreker, c) uw radio is uw eigendom na drie
 jaar; dus niets meer te betalen;

III. In zijn stand ingericht in een tentoonstelling gehouden te Lier van 6 tot 19 October 1936, een tiental oude luidsprekers merk «Radio Centrale» heeft uitgesteld onder opschrift «hier het kerkhof van oude luidsprekers» en de volgende reclame-teksten tentoon gehangen: «Is radiodistributie een ideaal? Neen. Waarom worden er anders na korten tijd zooveel luidsprekers der distributie omgeruild tegen een goeden radio; b) Is de radiodistributie voordelig? De hier tentoongestelde luidsprekers bewijzen het tegenovergestelde, wij hebben ze ingewisseld aan huurders der distributie tegen levering van een radio; c) Nagels met koppen: wat kost radiodistributie? Aansluiting 125 fr., redelijke luidspreker 400 fr., 3 jaar huur 1095 fr.; voor veel minder koopt u een eigen radio van prima kwaliteit met minstens 60 posten en volledig afbetaald op 3 jaar; d) Hier tusschen deze radiotoestellen: het duurste toestel dezer reeks is nog goedkooper dan een radiodistributie;

IV. In het dagblad «Ons Lier», van 18 October 1936 en in het reklaamblad «De Zoeker» van 22 October 1936, heeft doen aankondigen dat een eigen radio 30 centiem per dag goedkooper kost dan radiodistributie;

V. In een vlugschrift, onder den titel «Veroordeeld», na deze inleiding onze juiste vergelijkingen die bewezen dat een eigen radio beter en goedkooper is dan radiodistributie worden door deze aanzien als laakbaar en oneerlijk; wij zouden, naar het oordeel van deze heeren, tot zware boeten en mischien wel tot gevangenis veroordeeld worden met de volgende woorden sloot: «de vraag van Radio Centrale is ongegrond bevonden, dientengevolge wordt hare vordering afgewezen en wordt de Radio-Centrale veroordeelt tot de kosten;

Aangezien al deze feiten klaar en duidelijk doen vaststellen dat verweerder niet enkel voor doel heeft gehad zijn waar op prijs te houden, maar bijzonder de waar van eisчерes aan te randen en aan deze laatste cliënten te onttrekken; dat dergelijke handelingen onbetwistbaar daden van ongeoorloofd en oneerlijke mededinging uitmaken, des te meer daar verweerder, om te bewijzen dat de vergelijkingen tusschen zijn waar en deze van eisчерes ten zijnen gunste waren, zijn toevlucht genomen heeft tot losse beweringen, onjuiste cijfers en achterhoudendheid; dat zulks het geval is voor wat betreft: a) de hoeveelheid der uitzendingsposten door eisчерes verspreid, welke niet ten getalle van vier zijn zooals verweerder het aanduidt, maar een 60-tal tusschen dewelke eisчерes er vier uitkiest waarvan de programmas te hooren geeft; b) de klinkenheid der toestellen van eisчерes, welke verweerder, zonder andere rechtvaardiging middelmatig en meestal zwak noemt; c) de kostprijs der radiodistributie, waarvan het bedrag lager is dan dit door verweerder bepaald; d) het vlugschrift vermeld onder nummer V waardoor verweerder laat veronderstellen dat een vorige vraag van eisчерes strekkende tot het hooren zeggen dat zijn vergelijkingen laakbaar en oneerlijk waren, ongegrond verklaard werd, wanneer in werkelijkheid bewuste eisch tot voorwerp de feiten aange-

haald onder nummers I, II, III en IV te doen ophouden, op voet van het Koninklijk Besluit van 23 December 1934, en eisчерes van die vraag afgewezen werd omdat de aangeklaagde feiten voor de dagvaarding opgehouden hadden;

Aangezien om deze feiten te wettigen, verweerder vruchteloos doet gelden dat zijne aanvallen niet in 't bijzonder tegen eisчерes gericht geweest zijn dat hij enkel deel genomen heeft aan den strijd welke fabrieken en handelaars in radiotoestellen sinds ettelijke jaren tegen de radiodistributie voeren en dat eisчерes zich tegenover hem met dezelfde middelen bediend heeft als deze welke hij tegen haar gebruikt heeft;

Aangezien inderdaad, de aanvallen van verweerder zich steeds voorgedaan hebben op het grondgebied der stad Lier, alwaar eisчерes de radiodistributie uitbaat, waaruit volgt dat verweerder alleenlijk de nijverheid van eisчерes beoogde; dat verweerder niet gegrond is om zich te beroepen op daden van zekere firmas die niet ter zake zijn en die bovendien in strijd met hetgeen verweerder gedaan heeft, nooit een bepaalde mededinger te hebben aangevallen en er zich bij beperken het stelsel der Radiodistributie te critiseeren; dat verweerder in gebreke blijft van te bewijzen dat eisчерes op haar beurt zich schuldig zou gemaakt hebben aan oneerlijke mededinging, dat trouwens het niemand toegelaten is van zich zelf recht te verschaffen;

Aangezien het vaststaat dat tengevolge de handelingen van verweerder de handelsfaam van eisчерes gekrenkt werd, hetgeen een vermindering van cliënteel heeft teweeg gebracht; dat uit dien hoofde eisчерes recht heeft op schadevergoeding waarvan het bedrag ex aequo et bono mag vastgesteld worden 5.000 frank dat het billijk is eisчерes te machtigen het huidig vonnis te publiceeren op kosten van verweerder, maar dat een inlassching voldoende blijkt;

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelende in handelszaken, alle andere of niet eensluidende besluiten verwerpende, verklaart eisчерes in haar vraag gegrond; zegt dat de aangeklaagde feiten vanwege verweerder daden zijn van ongeoorloofde en oneerlijke mededinging, dienvolgens veroordeelt verweerder aan eisчерes te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van 5.000 frank; machtigt eisчерes het huidig vonnis te publiceeren in een dagblad volgens haar keuze en op kosten van verweerder, invorderbaar op eenvoudig kwijtschrift.

Verwijst verweerder tot al de kosten.

**Vlaamsche Juristen
Abonneert U op**

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD!!!**

254

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

18 November 1937.

Voorzitter : M. J. Rayee.

Referendaris : M. R. Fontaine.

Pleiters : Mrs W. Degrave en O. Boudolf.

RECHTSPLEGING. — ROGATOIRE COMMISSIE. —
DELEGATIE DOOR RECHTBANK VAN KOOPHANDEL
AAN KANTONRECHTER. — WETTIGHEID.

Onafgezien van de bepaling van art. 23 der wet van 15 December 1872 die zulks uitdrukkelijk toelaat, mag de Rechtbank van Koophandel opdracht geven aan een kantonrechter om inzage te nemen van stukken en bescheiden die zich bevinden op plaatsen ver van de rechtbank gelegen daar de Kantonrechter sinds het K. B. van 13 Januari 1935 (nr 63) tevens burgerlijke en handelsrechter is.

Calff en Meischke t/ De Weert-Deroo.

Gehoord partijen in hunne mondelinge conclusies, in het Fransch uiteengezet voor de eischende vennootschappen en in het Nederlandsch voor verweerder, ter zitting van den 28 October 1937, tot dewelke de zaak verschoven werd voor deze bewijsoverlevering;

Aangezien de eischende vennootschappen het bewijs leveren dat de handelsadvertentie voor de firma «Huis Louis Deweert-Deroo», 17 maal in hun krant «Hollandsch Weekblad voor België» werd gepubliceerd, en dit binnen het tijdperk 15 Juni 1934-15 Juni 1936;

Aangezien de eischende vennootschappen te kennen geven, dat het hun niet mogelijk is de ontbrekende nummers te vertoonen voor de overige 35 malen; dat zij de publicatie moeten bewijzen voor hetzelfde tijdperk van 24 maanden, omdat die nummers deel uitmaken van een ingebonden verzameling, die zich te Brussel bevindt en, uit reden van haar gewicht, bezwaarlijk kan afgezonden worden;

Aangezien de eischende vennootschappen vragen, dat het de rechtbank zou believen den Heer Vrederechter van het derde kanton te Brussel opdracht te geven de nummers van het blad uit die ingebonden collectie na te zien, waarvan er geen losse exemplaren meer bestaan;

Aangezien verweerder zich verzet tegen die bewijsoverlevering, omdat hij de reden, door de eischende partijen ingeroepen om de verplaatsing van de verzameling te vermijden, onaannemelijk vindt; hij voegt er bij dat een handelsrechtbank enkel en alleen een andere handelsrechtbank mag delegeren, maar geenszins een kantonrechter;

Aangezien artikel 23 der wet van 15 December 1872 uitdrukkelijk voorziet: «In geval de boeken, waarvan de voorlegging wordt aangeboden, gevorderd of bevolen, zich bevinden op plaatsen ver van de rechtbank, waarbij de zaak werd aanhangig gemaakt, mogen de rechters de handelsrechtbank van de plaats een rogatoire opdracht zenden of een kantonrechter machtigen om er inzage van te nemen, een proces-verbaal op te maken

van den inhoud en dit te zenden naar de betrokken rechtbank»;

Aangezien de aangevraagde verificatie moet geschieden, ten bureele van het blad, Emile Jacquemainlaan, 86, te Brussel, en dat er, om gelijke redenen, dient te werk gegaan per rogatoire commissie;

Aangezien artikel 1035 uit het wetboek van burgerlijke rechtsvordering op vrij algemeene wijze bevestigt dat de rechtsmachten van allen aard en van alle instantie mogen gebruik maken van het delegatierecht;

Aangezien delegaties evenwel maar kunnen geschieden tuschen rechtsmachten van denzelfden aard, van gelijken of minderen rang, behoudens de bij de wet aangewezen uitzonderingen;

Aangezien er bij artikel 23 der wet van 15 December 1872 opzettelijk uitzondering wordt voorzien voor het onderzoek van de koopmansboeken;

Doch, aangezien de kantonrechter, buiten het hierboven bedoelde geval, bevoegd is in handelszaken, vermits hij, sinds het koninklijk besluit van 13 Januari 1935, nr 63, tevens burgerlijke en handelsrechter is;

Aangezien een kantonrechter evenzoo door een repressieve rechtbank mag gecommiteerd worden, want hij is ook rechter van enkele politie.

Om deze redenen:

De rechtbank, contradictoir uitspraakdoende, toepassing gedaan van artikels 2, 34, 36, 37, 40, 41 en 64 der wet van 15 Juni 1935, alvorens recht te doen, geeft den Heer Vrederechter van het derde kanton te Brussel opdracht om ten bureele van het blad «Hollandsch Weekblad voor België» te Brussel gevestigd Emile Jacquemainlaan, Nr 86, inzage te nemen van de nummers van voormeld blad uitgegeven gedurende het tijdvak 15 Juni 1935 - 15 Juni 1936; om inzonderlijk na te zien of ze 52 handelsadvertenties bevatten op naam «Huis Louis Deweert-Deroo»; om proces-verbaal op te maken van zijn bevindingen en het nadien over te maken aan de handelsrechtbank te Oostende:

255 **RECHTBANK VAN KOOPHANDEL
TE ST. NIKLAAS**

15 Februari 1938.

Voorzitter: M. Verschuren.

Referendaris: M. Thuysbaert.

Pleiters: Mrs Van Hoecke en Orban.

HANDELSRECHT. — KOOPBEVESTIGING. —
GEBREK AAN ANTWOORD OF PROTEST. —
AANVAARDING.

Een onder handelaars vaststaand gebruik wil dat deze, bij niet akkoord, zouden protesteerden tegen den inhoud van een koopbevestiging, daar het gebrek aan antwoord geldt als aanvaarding of stilzwijgend akkoord.

N. V. Visseries, Tréféleries Réunies t/ De Maen.

Aangezien de vraag strekt ten einde : « gedaagde, de verkoop-overeenkomst tusschen partijen gesloten op 2-3 September 1937, verbroken te hooren verklaren ten voordeele van de aanlegster en ten nadeele van gedaagde; zich te hooren veroordeelen om aan de aanlegster te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van 60.000 frank, behoudens te vermeerderen of te verminderen of nader te bepalen tijdens den loop van het geding, samen met de rechterlijke intresten en de proceskosten; het te vellen vonnis uitvoerbaar te hooren verklaren bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling; geding geschat in elk zijner deelen op meer dan 15.000 frank, enkel om aan de wet op de bevoegdheid en den aanleg te voldoen »;

Aangezien de verweerder de overeenkomst, die de vordering tot grondslag strekt, ten stelligste ontkent;

Aangezien uit de bestanddeelen der zaak blijkt en, ten andere, door verweerder wordt erkend, dat de aanlegster in een schrijven gedagteekend van 3 September 1937, bevestigd heeft aan verweerder dat deze van haar gekocht had, ingevolge bestelling van den 2en der zelfde maand : « 15.000 Kil. roode koperdraad voor electriciteit, de nauwkeurige opgave door den koper te verstrekken binnen de drie maand; prijs : 10,60 fr. het kilo ; betaling: als naar gewoonte; overdrachttaks : ten laste van den koper; levering: volgens specificatie van den koper »;

Aangezien de koopbevestiging door de aanlegster herhaald werd op 10 en 15 September zonder dat verweerder een enkel maal reageerde;

Aangezien uit het stilzwijgen van verweerder moet afgeleid worden dat de koopbevestigingen oprecht waren en in overeenstemming met de bestelling;

Aangezien een onder de handelaars vaststaand gebruik wil dat deze, bij niet-akkoord, zouden protesteeren tegen den inhoud van een koopbevestiging, daar het gebrek aan antwoord geldt als aanvaarding of stilzwijgend akkoord (Kortrijk, 25 November 1933, J. C. F., bl. 241, Nr 5360);

Dat het feit dat verweerder, aan zijn kant, den verkoop niet heeft bevestigd onverschillig is ter zake;

Dat, inderdaad, het niet vereenigbaar zou zijn met de goede trouw die de handelsbetrekkingen moet beheerschen, moest een partij, die in 't bezit is van een koopbevestiging, het recht hebben, dank zij een dubbelzinnig stilzwijgen, naar willekeur de uitvoering van den verkoop te eischen, wanneer de prijschommelingen in haar voordeel zijn en, in het tegenovergesteld geval, het bestaan zelf van den verkoop te ontkennen. (R. v. K. Gent, 29 Oct. 1927; Hof van Ber. Gent, 8 Maart 1928, J. C. Fl. 1928, bl. 140, Nr 4844);

Aangezien het eerste protest van verweerder dagteekent van 24 November, zij ongeveer twee maand na ontvangst van de koopbevestiging, en wellicht ingegeven werd door de daling van de prijzen van het koper; dat het, in ieder geval, laattijdig is;

Dat, eindelijk, de omstandigheid dat de aanlegster een schriftelijke bevestiging vroeg en verweerder hierop niet geantwoord heeft, al evenmin kan

aangevoerd worden om er uit het gebrek een akkoord af te leiden;

Dat de schriftelijke bevestiging van verweerder vermoedelijk gevraagd werd : enerzijds om te dienen als materieel bewijs van de overeenkomst en, geenszins, om ervan het bestaan zelf van de overeenkomst te doen afhangen, deze tot stand gekomen zijnde alléén door den samenloop van de wilsverklaringen van partijen nopens de zaak en den prijs (R. v. K. Antwerpen, 8 Juli 1927, P. A. bl. 411) en, anderzijds, met het oog op de door verweerder te geven specificatie;

Dat verweerder in de door aanlegster gebruikte uitdrukking in een brief d.d. 10 September 1937 : « afin de pouvoir enregistrer définitivement cette commande » ten onrechte het bewijs wil vinden van een gebrek aan wilsovereenstemming;

Dat, immers, de gewraakte termen best te verklaren zijn door het verlangen van de aanlegster in 't bezit gesteld te worden, alvorens de bestelling in haar boeken in te schrijven, van al de elementen van de overeenkomst, inbegrepen deze van bijkomenden aard betrekking hebbende hetzij op de door verweerder te verstrekken designatie's, hetzij op de overdracht van schuldvordering waarvan sprake in den brief van de aanlegster van 3 September, nopens dewelke verweerder wel zijn mondeling, doch nog geen schriftelijk akkoord gegeven had; wat alles niet belet dat reeds op 2-3 September een principieel akkoord tusschen partijen was tot stand gekomen;

Aangezien het geboden lijkt, wat de schadevergoeding betreft, een deskundige aan te stellen met de hierna omschreven opdracht;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart de verkoopovereenkomst tusschen partijen gesloten op 2-3 September 1937, verbroken ten voordeele van de aanlegster en ten nadeele van verweerder; en, alvorens verder recht te doen, benoemt als deskundige den heer De Kempeneer, ingenieur, te Sint Niklaas, met opdracht, in een met redenen omkleed en onder eed bevestigd verslag, den prijs te bepalen, op 3 December 1937, van den rooden koperdraad voor electriciteit, waarover betwisting.

256

VREDEGERECHT - ANTWERPEN

(2° Kanton).

18 November 1937.

Bijgevoegd rechter : Mr Paul De Preter.
Pl. : Mters Paul Pollet en Jules Nobels.

ARBEIDSRECHT. — GEZINSVERGOEDINGEN. — K. B. VAN 30 MAART 1936. — WET VAN OPENBARE ORDE. — BETALING VAN BIJDAGEN. — TOEPASSING VAN ART. 48 SEXIES. — STRAFBEPALING VAN OPENBARE ORDE. — AFWEZIGHEID VAN INTERPRETATIE AAN DE RECHTER OVERGELATEN. — VERPLICHTING VAN DE BOETE VAN 20 % TE SANCTIONNEEREN.

De wet op de Gezinsvergoedingen is een maatregel van Openbare Orde. Art. 48 series van het K. B. van 30 Maart 1936 is heel formeel en laat geen interpretatie over aan de Rechtbank. Deze is verplicht de wettekst toe te passen.

Interprofessionele Kas t/ H. Verbeemen.

Gelet op art. 2, 24, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Aangezien aanlegster toegeeft sinds het inleiden van het geding, in totaal eene afkorting van 4500 frank van verweerder te hebben ontvangen, zoodat zij thans haren eisch herleidt tot op 3247,85 frank;

Overwegende dat verweerder niet ontkent het saldo zijner bijdragen als lid van de aanleggende vereeniging of 1956,5 frank aan dezelve te schulden, zoomin als de verwijlntresten aan 5 % op het totaal van zijn achterstal;

Aangezien verweerder nochtans aanvoert niet automatisch gehouden te zijn door de bij K. B. van 30 Maart 1935, art. 38 sexes, voorziene boete van 20 % verhooging op de ongekwetene bijdragen; en voorhoudt dat deze strafbepaling niet van openbare orde zou zijn, zoodat we hun hiervan zouden kunnen ontslaan;

Overwegende nochtans dat de wet op de gezinsvergoedingen een maatregel van openbare orde is, en als dusdanig niet te bekeuren in hare strafbepalingen die heel formeel de boeteschuld vastleggen zonder hier omtrent eenige interpretatie aan den rechter over te laten;

Overwegende dan ook dat we niet anders kunnen dan de kwestieuze wettekst te santionneeren, zooals hij dit zelve bepaalt, en het kwijtschelden der boeten over te laten aan die organismen die hiervoor de bevoegdheid mochten bezitten;

Overwegende dat het verzoek van verweerder om tot zeker gemak van betaling toegelaten te worden, kan ingevolgd worden, niet alléén omdat verweerder bewijst van goede trouw, maar ongelukkig te zijn, maar bovendien, omdat het niet stipt betalen zijner bijdrage eene aanwinst daargesteld heeft voor aanlegster, dus in geen geval benadeeld wordt door dit uitstel.

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende tegensprekelijk, geven akte aan aanlegster dat zij haar eisch herleidt tot op 3247,85 frank; verklaren denzelve grond; Veroordeelen verweerder om aan aanlegster te betalen de som van 3.247,85 frank...

257

VREDEGERECHT TE AVELGEM

27 Mei 1937.

Vrederechter : M. Desmarez.

Pleiters : Mrs Beekman en Duponcheel.

PACHT. — HUURDER FABRIEKWERKER. — VOORWAARDEN VAN TOEPASSING VAN WET VAN 7 MAART 1929.

*Wanneer een verhuurd goed bestaande uit huis, stal-
ling en land, volgens de partijen sinds de verhuring
in hoofdorde werd beschouwd als landbouwwuitbating,*

*is het huurcontract onderworpen aan de wet van
7 Maart 1929 betreffende de landpacht, zelfs dan
wanneer de huurder ook in een fabriek werkt.*

Van Leynseele t/ Mahieu.

Aangezien eerste eischer bij exploit van deurwaarder A. Van Tomme, van Moeskroen, op datum van 30 Maart 1936, opzeg van pacht aan Mahieu-Callant, wonende te Avelgem, gegeven heeft van een woonhuis met afhangen en omtrent tachtig aren land, voor 1 November 1938 ;

Aangezien eischers heden de geldig verklaring van dezen opzeg en de uitdrijving van Mahieu-Callant eischen ;

Aangezien verweerder de vraag in limine litis op meer dan 1000 frank, wat de bevoegdheid betreft, beraamd heeft ;

Aangezien het kwestieus goed gelegen staat te Avelgem, gehucht Rugge; dat het bestaat uit een woning, een koestal, een schuur, een zwijnkot en uit omtrent 80 aren land waar natuurlijk vruchten opgedaan worden ; dat dit goed, gezien zijn ligging en samenstelling — partijen zijn het eens dat het er niets toe doet dat de uitbating klein of groot weze — de vereischte voorwaarden bezit om een landbouwgoed uit te maken;

Aangezien eischers persoonlijk in voorgelegde pachtkwijtbrieven — er bestaat geen geschreven pachtovereenkomst — het goed in de jaren 1926-1928-1932, hofstede gekwalificeerd hebben;

Aangezien zij tevens in de quittanties van de jaren 1925, 1929, 1930, 1931 aan de verhuring een dubbel karakter gegeven hebben, van huis en van landpacht, dat vragers echter nooit geen afzonderlijke pacht gevorderd hebben, én voor het huis, én voor het land, dat zij dus wel het goed als een geheel uitmakende, aanzien hebben,

Aangezien zij heden staande houden dat er hier spraak is van een gemengd goed, van dubbelen aard en dat, daar verweerder fabriekwerker, en voornamelijk fabriekwerker is, de verhuring als een huispacht moet aanzien worden;

Aangezien het niet kan betwist worden dat verweerder daglooner is en daglooner was ten tijde van de oorspronkelijke verpachting;

Aangezien wij hoeven, vóór tot het interpreteeren van het inzicht der partijen over te gaan op de wijze door Gourdet en Closon in hun «La Reduction des fermages 1933» voorgehouden, na te zien of dit inzicht niet duidelijk uitgedrukt is geweest; er kan inderdaad geen spraak zijn van interpretatie, indien de wil duidelijk kenbaar gemaakt is geweest;

Aangezien al de voorgelegde kwijtbrieven, door eischers opgesteld en verweerder aanvaard, verweerder betitelen als landbouwer, landwerker, landman, dat de quittance van prijsbetaling insgelijks «landbouwer» vermeldt; dat die woorden wel beteekenen dat de hoofdbestemming van het goed een landbouwgoed was;

Aangezien enkel het laatste kwijtschrift, dit van het jaar 1936, een uitzondering uitmaakt, den verweerder betitelt als fabriekwerker en kwijting geeft voor huispacht;

Aangezien dit stuk echter afgegeven is geweest

na een datum waarop eischers den wil uitgedrukt hadden einde van pacht te maken;

Aangezien die wijziging in het opstel der quittance, precies de belangrijkheid der bewoordingen van de andere kwijtbrieven in het licht brengt; dat die belangrijkheid die oorspronkelijk gering was, aanzienlijk is geworden na de invoege treding der wet van 7 Maart 1929, die geheel nieuwe regels op de landbouwpachten tot stand gebracht hebben, inzonderlijk op den duur der bezitting, dat des ondanks, eischers verweerder nog voort als landbouwer aanzien en het goed, hofstedeke — in 1932 — gekwalificeerd hebben;

Aangezien het niet betwist is dat verweerder aan koe- en zwijnteelt doet, dat het uitoefenen van een tweede bedrijf het karakter van de landpacht, in de huidige omstandigheden niet beïnvloeden kan;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, gezien de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen, zeggen dat het hier spraak is van een landpacht, dat de opzeg diensvolgens voor den 1 November 1938 beteekend, als vroegtijdig voorkort, verwerpen den eisch als ongegrond, veroordeelen vragers tot de kosten.

258 POLITIERECHTBANK TE BRUSSEL

31 Januari 1938.

Rechter : M. Heetveld.

Pl. : Mr G. Meysmans (der balie van Oudenaarde).

STRAFRECHT. — RUSTSTORING. — GEKIR VAN TORTELDUIVEN.

Het reglement dat bepaalt dat de eigenaars van dieren waarvan het geschreeuw en gelaaf de rust der bureu stoort strafbaar zijn, is zoo algemeen gesteld dat het voorziet alle geschreeuw van dieren het vedergedierte niet uitgezonderd. Onder «geschreeuw» moet verstaan worden het gekir of ronken van tortelduiven.

Op. Min. t/ Michiels.

Betichting : De rust der inwoners gestoord te hebben door gekir van vogels, waar hij eigenaar van was. (Die vogels waren tortelduiven).

Aangezien het betwist en toepasselijk voorschrift luidt als volgt :

Les propriétaires d'animaux dont les cris et aboiements troubleraient le tranquillité des voisins, sont passibles des peines prévues par le présent règlement ;

Aangezien het algemeen karakter van dit voorschrift niet twijfelachtig is en betreft al het geschreeuw van dieren, het vedergedierte niet uitgezonderd (Cf. Cass. 2 Mei 1932, Pas. 32);

Aangezien het gekir of ronken aanzien wordt als zijnde geschreeuw der tortelduiven; (zie Verschueren, ook Van Daele's Groot Woordenboek : kirren = trillen met de keel, inzonderheid van tortelduiven. Dict. de l'Académie 6e édition : Roucouler se dit du bruit, du murmure triste et tendre que les pigeons et tourterelles font avec le gosier. — Larousse —

sorte de murmure triste et tendre tel le cri des pigeons et tourterelles.

Aangezien betichte eigenaar was van zulke dieren die de rust van de inwoners daardoor hebben gestoord;

Gezien artikel hierboven vermeld en art. 9, van het algemeen gemeentereglement van 15 April 1932, art. 162 Wb. strafvordering;

Om deze redenen :

Verwijst betichte tot 5 fr. boete en tot de kosten.

259

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP PROVINCIE ANTWERPEN EN LIMBURG

Bediendekamer. — 5 November 1937.

Voorzitter : Mr H. Van Oekel.

Pleiters : Mrs Dirickx en Valvekens.

VERZET VOOR DE WERKRECHTERSRADE. — ONONTVANKELIJKHEID VOOR NIET-MOTIVEERING.

Is niet ontvankelijk : het verzet aangeteekend bij exploit dat niet de kortbondige motiveering bevat van het verzet; waar althans de verweerder vooraf geen kennis heeft gehad van de redenen van dit verzet.

Festraets F. t/ Feyten Ed.

Aangezien het beroep wordt gericht tegen een tegensprekelijk vonnis van den Werkrechtersraad van eersten aanleg van Mechelen, Kamer voor Bedienden, in dato 20 April 1937, waarbij het verzet van beroeper tegen het vonnis bij verstek de dato 29 December 1936 ontvankelijk werd verklaard, maar ongegrond en dit vonnis bij verstek werd bekrachtigd;

Aangezien dit laatste vonnis aan beroeper beteeënd bij exploit van deurwaarder, in dato 4 Febr. 1937, dezen laatste veroordeelde tot het betalen van 2400 fr. schadevergoeding wegens ontslag van beroepene zonder voorafgaandelijken opzeg;

Aangezien de beroeper besluit tot de hervorming van het bestreden vonnis en het niet ontvankelijk verklaren van het verzet; en in bijkomende orde tot de bekrachtiging van het vonnis a quo; en eindelijk in meer ondergeschikte orde tot het houden van een getuigenverhoor om zijn betwiste doorzending te bewijzen;

Aangezien artikel 82 der wet op de Werkrechtersraden voorschrijft dat de bij verstek gevonniste partij binnen de vijf dagen na de beteekening van het vonnis bij verstek, daartegen verzet kan aantekenen bij deurwaardersexploot; en dit exploit van verzet bondig de middelen moet aangeven waarop het verzet wordt gesteund;

Aangezien het exploit van verzet Festraets werd beteeënd bij exploit van 6 Februari 1937, zegge den dag zelf van de beteekening van het vonnis bij verstek; en dat het als reden van dit verzet aangaf: « verzet gestaafd bijzonder op het feit dat de inleidende dagvaarding werd gegeven in verkeerde

hoedanigheid, zooals ten andere ter zitting zal worden bewezen en alle andere middelen op tijd en stond te doen gelden»;

Aangezien ter zitting echter de verzetmakende partij van de eenige in voornoemd exploit van verzet aangegeven reden, geen gewag blijkt te hebben gemaakt, noch in beroep maakt, en tot staving van zijn bestrijding van het vonnis bij verstek andere gronden aanvoert waarvan de verweerder het bestaan niet kende noch kon vermoeden;

Aangezien de reden van bestaan en de bedoeling van voormelde voorschriften van artikel 82 onbetwistbaar zijn en liggen in het nut en de noodzakelijkheid van verweerder op verzet vooraf ingelicht te worden over de middelen die zijn tegenstrever tot staving van zijn verzet beweert aan te wenden;

Dat intusschen het niet naleven van deze wettelijke verplichting van artikel 82 der inrichtingswet niet de nietigheid meebrengt van het exploit van verzet in tegenstelling met artikel 161 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering een dergelijk inleidend verzet echter als onontvankelijk dient verklaard te worden, wat de eerste Rechter dan ook had moeten doen;

Aangezien, inderdaad, het onbepaald en algemeen aangeven van «de middelen op tijd en stond te doen gelden» met daarnaast het bepaald aangeven van een middel dat in werkelijkheid niet werd ingeroepen moet gelijk gesteld worden met het niet-aangeven, zelfs op bondige wijze van de middelen, die het verzet moeten verrechtvaardigen, dat daar door de rechten van de verdediging worden benadeeld;

Om deze redenen :

De Werkrechtersaad van Beroep, Kamer voor bedienden, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep regelmatig in den vorm en ontvankelijk, zoowel als het tusschenkomend beroep, en recht doende over deze beide beroepen, doet het bestreden vonnis te niet en doende wat de eerste Rechter had moeten doen, verklaart het verzet door beroeper aangeteekend bij exploit van 6 Februari 1937 tegen het vonnis bij verstek de dato 29 December 1936 onontvankelijk en veroordeelt den beroeper tot de kosten.

NOTA. — Artikel 82 der inrichtingswet op de Werkrechtersraden schrijft verplichtend voor aan de in verzet gaande partij, in exploit van verzet, ten minste kortbondig de redenen aan te geven, waarop zij haar verzet beweert te steunen; deze wettelijke verplichting wordt door geen uitdrukkelijke nietigheid bekrachtigd. Het is overigens niet vereischt dat deze motiveering uitvoerig noch volledig zij (cfr. P. . «opposition aux jugements et ordonnances, n° 287 en vlg.).

De rechtspraak neemt zelfs vrij algemeen aan, dat, zelfs bij gemis aan alle motiveering in het exploit van verzet toch als rechtsgeldig en ontvankelijk moet beschouwd worden, wanneer blijken zou dat de verweerder voorafgaandelijk kennis heeft gehad van de redenen van dit verzet en daarover vroeger reeds zou hebben gepleit en geconcludeerd : Werkrechtersraad van Beroep, Brussel, 18 Dec. 1928, Tijdschrift Werkrechtersraden : 1929-209 ; Werkrechtersraad van Beroep Brussel, 23 Dec. 1929, ibidem 1930, blz. 75 ; Werkrechtersraad van Beroep Brussel, 27 Jan. 1923, P. p. vr. 41, Verbreking : 2 Dec. 1905, Pas. 1905, I. 119.

Waar echter, zooals in bovenstaand geval, de verweerder vooraf geen kennis had van de redenen van het verzet en bij zijn eerste verschijning de niet-ontvankelijkheid van het ongemotiveerd verzet heeft ingeroepen, dient zulk verzet als onregelmatig en onontvankelijk verklaard te worden.

BIBLIOGRAPHIE

Het statuut der commissarissen in de naamlooze vennootschappen. — Schrift 2. — Studiecentrum der Naamlooze Vennootschappen. — Januari 1938. — Etablis. E. Bruylant, Brussel.

In een vorig nummer hebben wij verslag uitgebracht over de eerste brochure uitgegeven door het Studiecentrum der Naamlooze Vennootschappen. Thans is er een tweede brochure verschenen die betrekking heeft op het statuut der commissarissen van deze maatschappijen.

Het is een beknopte doch zeer belangrijke studie waarin het voornaamste samengevat wordt van hetgeen in den laatsten tijd over dit zoo belangrijk onderwerp werd geschreven.

Eerst en vooral wordt de toestand uiteengezet van de hedendaagsche Belgische wetgeving op dit stuk en daarna krijgen wij een overzicht van de wettelijke bepalingen betreffende het toezicht over de naamlooze vennootschappen in de voornaamste landen, Duitschland, Frankrijk, Engeland, Nederland en Zwitserland.

Op deze voorafgaandelijke beschouwingen volgt een uiteenzetting van de verschillende Belgische ontwerpen die in den laatsten tijd zijn voorgesteld geworden. Zoo worden achtereenvolgens behandeld : het voorstel tot het verstrekken van het recht aan een minderheid van aandeelhouders de beheerders in aansprakelijkheid te dagvaarden, wat in dezelfde mate de aansprakelijkheid der commissarissen zou verzwaren; de financieele verhouding tusschen de commissarissen en de maatschappij, waar wordt voorzien dat het loon van deze commissarissen vast moet zijn en dat ze geen enkel ander voordeel van de maatschappij zullen mogen genieten; het versterken van de onvereinigbaarheden waaraan uitvoerige beschouwingen worden gewijd.

Verder wordt een onderzoek ingesteld over de voorstellen betreffende het inrichten van een korps commissarissen waartusschen de maatschappijen zullen te kiezen hebben, wat zal dienen te geschieden, in elk geval ze beroep doen op het spaarwezen; de voorwaarden van aanstelling van dergelijke commissarissen worden onderzocht.

In al deze besprekingen vindt de schrijver van de brochure gelegenheid de bekende rede van den Heer Prokureur-Generaal Hayoit de Termicourt alsook het wetsvoorstel van de Heeren Janssens en Consoorten te onderzoeken, om zich eindelijk aan te sluiten bij het voorstel dat ook een versterkt toezicht van het parket in uitzicht stelt.

De besluiten van het studiecentrum kunnen beknopt als volgt worden samengevat : versterking van de aansprakelijkheid der commissarissen; verscherping van de onvereinigbaarheden; bepaling van een vaste vergoeding; onderwerping aan de commissarissen van driemaandelijksche rekenplichtige toestanden; toezicht van het parket; inrichting van een korps aangestelde commissarissen en eindelijk tusschenkomst van de minderheid in de keuze ervan.

Jean DECROT. — Nouveau guide théorique et pratique pour la Rédaction des Déclarations de Succession, suivi du barème et de formules en Français et en Flamand. — Drukkerij J. Van Mierlo-Proost. — 1936.

De nieuwe wetgeving op de successierechten heeft het noodzakelijk gemaakt dat in de allereerste plaats een handleiding betreffende de nieuwe wettelijke be-

palingen ten diense zou gesteld worden van de notarissen en van degenen die in de praktijk staan.

Aan deze noodzakelijkheid beantwoordt het boek van den Heer Decroty ten volle. Het heeft een beperkt doel en houdt zich uitsluitend bezig met het opstellen van de erfenisaangiften. Er worden geen subtiële betwistingen onderzocht of moeilijke gevallen belicht, doch al wat normaal in de praktijk voorkomt wordt uitstekend uiteengezet aan de hand van de algemeene beginselen, de vroegere en de nieuwe wetgevende bepalingen en de administratieve omzendbrieven.

Het is een werkje dat aan de notarissen uiterst welkom zal zijn.

Naast voorbeelden bevat het ook de baremas en verder, zoowel in de Fransche als in de Nederlandsche taal, een reeks formules van aangifte die den practicus het werk gemakkelijk zullen maken.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Aanstaande algemeene vergadering.

Al de advokaten van het land die geen vijftien jaar bij de balie ingeschreven zijn zullen door het Verbond der advokaten, met de medewerking der Conferentie's van al de balie's, uitgenoodigd worden op een buitengewone algemeen vergadering die op ZATERDAG, 18 JUNI zal plaats hebben en waarop vraagstukken zullen besproken worden die bijzonder de jonge advokaten aanbelangen.

Vlaamschsprekende en franschsprekende secties zullen, in den voormiddag, afzonderlijk beraadslagen. In den namiddag, na een lichte maaltijd in de lokalen van het Verbond, zullen beide secties samen vergaderen.

Het Vlaamsch Pleitgenootschap bij de Balie van Brussel heeft als verslaggever aangeduid, Mr Custers; de Conférence du Jeune Barreau van Brussel, Mr Nussbaum; de conferentie van Luik, Mr Lonnaux; de Fransche conferentie van Antwerpen, Mr Caeymax. Andere conferenties moeten hun verslaggevers nog doen kennen.

* * *

De gewone jaarlijksche algemeene vergadering van het Verbond zal te Audenaarde en te Kortrijk plaats hebben op Zaterdag, 25 en Zondag, 26 Juni.

Aan de dagorde dezer vergadering komen de volgende vraagstukken:

1° Het statuut der verdediging in strafrechterlijke zaken. (Verslaggevers Mr Wijnen, in 't Vlaamsch, Mr Sasserath in 't Fransch.)

2° De werkloosheid der intellectueelen in verband met het beroep van advocaat. (Verslaggevers Mr Varendonck (Vl.) en Mr Linon (Fr.))

3° (Gebeurlijk) Eenmaking der rechtspraak in zake beroepsregelen. (Verslaggevers Mr Van Overbeke (Vl.) en Mr E. Janson (Fr.))

De Balie's van Audenaarde en Kortrijk hebben een bijzonder aantrekkelijk programma op touw gezet. Men voorziet o. a. voor Zaterdag een uitstap in de schilderachtige streek van Audenaarde tot Kortrijk en een banket in deze stad; en voor Zondag, een uitstap in Fransch-Vlaanderen met middagmaal te Cassel.

* * *

Ten slotte zal het Verbond der Advokaten op Zaterdag, 9 en Zondag, 10 Juli ontvangen worden te Luxemburg door de Luxemburgsche Balie.

Het programma voorziet onder meer, voor Zaterdagavond een officieel banket onder voorzitterschap van

den Voorzitter van het Luxemburgsch Gouvernement en van den Minister van België te Luxemburg; en voor Zondag, een uitstap in autocar met bezoek der abdij van Echternach.

* * *

De leden van het Verbond worden eerstdaags volledig ingelicht nopens deze verschillende vergaderingen.

Deze onzer confraters die nog geen lid zijn van het Verbond kunnen hunne toetreding kenbaar maken aan het Algemeen Secretariaat, Justitiepaleis, Brussel. Het bedrag van het lidgeld (50 fr. herleid 25 fr. voor de stagisten) kan gestort worden op de postrekening van het Verbond, nummer 840.77.

VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

De laatste vergadering van het rechterlijk jaar ging door op Woensdag 27 April

Mr De Decker gaf een lezing over « De Burgerlijke verantwoordelijkheid der onderwijzers » en begon met aan te toonen dat deze verantwoordelijkheid van contractueelen aard is.

Na den grond van deze verantwoordelijkheid te hebben voorgesteld, als een uitbreiding van de ouderlijke verantwoordelijkheid, legde spreker het begrip onderwijzer uit en besprak de twee voorwaarden vereischt opdat art. 1384 § 4 van toepassing weze: onderwijs geven en toezicht hebben over den leerling.

Nopens het eerste punt overliep hij enkele kenmerken van het onderwijs en hun belang in betrekking met de aansprakelijkheid. Zoo kwam hij tot de studie van het belangrijk punt betreffende verantwoordelijkheid in zake schoolkoloniën, in liefdadigheidswerken, waar doorgaans een minder zware aansprakelijkheid door de rechtspraak wordt aanvaard.

Betreffende het tweede punt, het toezicht, besprak spreker de toestanden ontstaan door partikuliere lessen, het verschil van toepassing in private inrichtingen en in openbare.

Welke zijn de voorwaarden van de aansprakelijkheid en hoever strekt zij zich uit?

Het vraagstuk of de leerling minderjarig moet zijn wordt aangeraakt, de vaststelling dat de schade aan een derde moet worden berokkend, enz.

Het is niet zonder belang te zien welke de gevolgen zijn wanneer een leerling aan zich zelve schade berokkent, en wanneer de verantwoordelijkheid van den onderwijzer dan zal bestaan.

Een ander vraagstuk waarover veel oneenigheid bestaat en dat zeer kiesch voorkomt, is te weten, of de leerling een fout moet begaan hebben.

De onderwijzer kan het wettelijk vermoeden ontkomen mits te bewijzen dat hij in de onmogelijkheid was de schadelijke handeling te beletten, dat het ongeluk aan toeval te wijten is. Ook nog in zekere omstandigheden, de afwezigheid, om dienstredenen, van den onderwijzer, en meestal het plotseling gebeuren van de handeling, of ook wanneer een gegeven bevel wordt overtreden.

Verschillende gevallen van *cumul* aan verantwoordelijkheden kunnen voorkomen: onderwijzer en aansteller — vader en onderwijzer.

Enkele voorbeelden van rechterlijke beslissingen klaren het begrip « gevaarlijk spel » op, en spreker besluit met het criterium van de verantwoordelijkheid van de HH. Mazeaud: dat van het oogenblik dat de onderwijzer bewijst dat hij geen toezichtsfout beging, t. t. z. zich gedroeg als een goed en voorzichtig onderwijzer, het vermoeden vervalt.